FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT CARL OTTO LENZ fremsat den 5. december 1990 *

Indholdsfortegnelse

A — Faktiske omstændigheder og indledende bemærkninger ... I-2116

I — Faktiske omstændigheder ... I-2116

II — Indledende bemærkninger ... I-2117

1. Problemstillingernes rækkefølge i forbindelse med efterprøvelsen ... I-2117

2. Efterprøvelsens rækkevidde ... I-2118

B — Drøftelse ... I-2118

Første afsnit — Tilsidesættelse af væsentlige formforskrifter ... I-2118

I — Tilsidesættelse af artikel 2, stk. 1-3, og af artikel 8 i Rådets forretningsorden ... I-2118

1. Manglende optagelse på en foreløbig dagsorden af Kommissionens forslag vedrørende udstedelsen af den anfægtede forordning ... I-2118

2. Manglende udfærdigelse i samtlige sproglige versioner på tidspunktet for Rådets afstemning ... I-2118

II — Tilsidesættelse af retten til kontradiktion ... I-2119

1. Beregningen af den normale værdi ... I-2119

a) Manglende angivelse af årsagerne til opgivelsen af den i forbindelse med en tidligere procedure anvendte metode ... I-2119

b) Manglende rettidig meddelelse om, hvilke virksomheder, hvis regnskabsmæssige oplysninger der blev taget udgangspunkt i ... I-2121

c) Kommissionen gav sagsøgeren det indtryk, at selskabet endnu under den såkaldte »disclosure conference« ville kunne gøre sine synspunkter gældende ... I-2121

2. Fastlæggelsen af skaden ... I-2122

* Originalsprog: tysk.

III — Manglende begrundelse I-2123

1. Beregningen af den normale værdi I-2123

2. Fastlæggelsen af skaden I-2124

Andet afsnit — Den materielretlige gyldighed af den anfægtede forordning I-2124

I — Afgrænsningen af de pågældende (samme) varer I-2124

II — Den normale værdi I-2125

1. Anvendeligheden af artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning I-2125

a) Begrundelse (EØF-Traktatens artikel 190) samt bestemmelsens materielretlige gyldighed I-2125

aa) Klagepunkter vedrørende manglende begrundelse I-2125

bb) Materielretlig gyldighed I-2126

1) Forenelighed med artikel 2, stk. 4, i antidumpingkodeksen I-2126

(a) Sagsøgerens argumentation I-2126

(b) Drøftelse I-2127

(aa) Kodeksen som grundlag for efterprøvelsen I-2127

(bb) Spørgsmålet om kodeksens umiddelbare anvendelighed .. I-2127

(cc) Den anfægtede ordnings forenelighed med artikel 2, stk. 4, i antidumpingkodeksen I-2128

2) Forenelighed med artikel 2, stk. 6, i antidumpingkodeksen I-2131

3) Forenelighed med princippet om forbud mod forskelsbehandling .. I-2134

b) Anvendelsen i tidsmæssig henseende af den anfægtede bestemmelse: Gyldigheden af artikel 19 i den nye grundforordning I-2135

aa) Udgangspunkterne for sagsøgerens argumenter I-2136

1) Den anfægtede bestemmelse hjemler en metode til fastlæggelse af den normale værdi i form af en beregnet værdi, der er mere uforudelagtig for den berørte eksportør end de i den tidligere grundforordning hjemlede beregningsmetoder I-2136

2) Den anfægtede bestemmelse foreskriver en anvendelse af en metode, der i henhold til den tidligere grundforordning var hjemlet, men ikke ubetinget foreskrevet I-2136

bb) Retlig vurdering af de enkelte klagepunkter I-2137

1) Retssikkerhedsprincippet og princippet om forbud mod tilbagevirkende gyldighed I-2137

2) Manglende begrundelse I-2138

2. Retlige mangler i forbindelse med anvendelsen af artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning ... I-2138

a) Tilsidesættelse af den nye grundforordning, af antidumpingkodeksen og af visse almindelige retsgrundsætninger ... I-2138

b) Magtfordrejning ... I-2145

c) Klagepunkterne vedrørende retssikkerhedsprincippet ... I-2147

aa) Sagsøgerens argumentation ... I-2147

bb) Drøftelse af sagsøgerens fortolkning af dommen i TEC-sagen ... I-2149

cc) Drøftelse af de øvrige argumenter ... I-2149

1) Tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af velerhvervede rettigheder ... I-2149

2) Tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning ... I-2150

3) Tilsidesættelse af estoppelprincippet ... I-2151

3. Resultatet af drøftelsen vedrørende spørgsmålet om beregningen af den normale værdi ... I-2152

III — Eksportprisen ... I-2152

IV — Sammenligningen mellem den normale værdi og eksportprisen ... I-2152

1. Tilsidesættelse af artikel 2, stk. 6, i antidumpingkodeksen ... I-2152

2. Uretmæssig sondring mellem OEM-produkter og ikke-OEM-produkter ... I-2153

V — Skade ... I-2153

1. Den pågældende erhvervsgren i Fællesskabet (uretmæssig inddragelse af selskaberne M annesmann-Tally og Philips) ... I-2154

a) Omfanget af Mannesmann-Tally's og Philips' OEM-import ... I-2154

b) OEM-importen og markedssegmenterne ... I-2155

c) Nødvendigheden af et fuldstændigt produktudbud og af at opgive »lavhastighedsgruppen« ... I-2157

d) Væsentligheden af og væksten inden for »lavhastighedsgruppen« ... I-2157

e) Sammenfatning ... I-2158

2. Selve spørgsmålet om konstateringen af skaden ... I-2159

a) Anvendelsen af året 1983 som referenceår ... I-2159

b) Angivelserne i punkt 47 i betragtningerne til den anfægtede forordning vedrørende udviklingen med hensyn til markedsandele ... I-2159

aa) EF-producenters indstilling af produktionen før undersøgelsesperioden ... I-2159

bb) Rigtigheden af de i punkt 47 i betragtningerne til den anfægtede forordning anførte talangivelser vedrørende udviklingen med hensyn til markedsandele ... I-2160

c) Prisudviklingen ... I-2161

aa) Prisfald ... I-2161

1) Samlet prisfald ... I-2161

2) Sammenhængen mellem prisfaldene og stigningen i de japanske producenters markedsandele ... I-2161

3) Årsagerne til prisfaldene ... I-2162

4) Forhøjelse af sagsøgerens priser ... I-2162

bb) Prisunderbud ... I-2162

d) Andre relevante økonomiske faktorer (punkt 54 i betragtningerne til den anfægtede forordning) ... I-2163

3. Spørgsmålet om årsagssammenhængen mellem dumpingen og skaden ... I-2164

a) Rådets inddragelse af en periode forud for undersøgelsesperioden — inddragelse af perioden fra og med året 1983 ... I-2164

aa) Klagepunktet om, at dumping inden den 1. april 1986 ikke kunne tages i betragtning ... I-2164

bb) Klagepunktet om, at omstændighederne omkring prisfaldene forud for undersøgelsesperioden ikke blev undersøgt grundigt nok til, at disse kunne tilskrives dumping ... I-2164

b) Klagepunktet om, at producenterne i Fællesskabet forvoldte sig selv skade ... I-2165

c) Virkningerne af OEM-importen fra andre tredjelande end Japan ... I-2165

4. Resultatet af drøftelsen vedrørende de omstændigheder, der blev lagt til grund, for så vidt angår spørgsmålet om skaden ... I-2166

VI — Fællesskabets interesser ... I-2166

VII — Toldsatsen ... I-2166

Tredje afsnit — konklusion ... I-2167

I — Afgørelsen om sagens realitet ... I-2167

II — Afgørelsen om sagens omkostninger ... I-2167

C — Sammenfatning ... I-2168

Hr. præsident,
De herrer dommere,

A — Faktiske omstændigheder og indledende bemærkninger

I — *Faktiske omstændigheder*

1. Sagsøgeren i denne sag anfægter en af Rådet udstedt antidumpingforordning, nærmere bestemt forordning nr. 3651/88 af 23. november 1988 om indførelse af en endelig antidumpingtold på importen af serietilsluttede matrixslagprintere med oprindelse i Japan[1]. Sagsøgeren er en af de i denne forordnings artikel 1, stk. 2, opregnede fremstillingsvirksomheder, hvis produkter, når de sælges til eksport til Fællesskabet, er underlagt en endelig antidumpingtold, hvorved toldsatsen andrager 12%.

2. I henhold til artikel 2 i den omhandlede forordning (herefter benævnt »den anfægtede forordning«) blev de beløb, for hvilke der var stillet sikkerhed i form af midlertidig told efter forordning nr. 1418/88[2], opkrævet med et beløb svarende til den endelige told — som i sagsøgerens tilfælde er lavere end den midlertidige antidumpingtold. Selv om forordning nr. 1418/88 (herefter benævnt »forordningen om midlertidig told«) ikke er blevet anfægtet, indeholder den anfægtede forordning dog en lang række henvisninger til den.

3. Hvad angår retsgrundlaget for de nævnte retsakter, indtraf der en ændring i perioden mellem udstedelsen af henholdsvis forordningen om midlertidig told og den anfægtede forordning, hvilket har betydning for talrige af de problemstillinger, der må undersøges i sagen. Grundlaget for forordningen om midlertidig told var således fortsat forordning nr. 2176/84[3] (herefter benævnt »den tidligere grundforordning«), mens den anfægtede forordning er udstedt med hjemmel i forordning nr. 2423/88 af 11. juli 1988[4] (herefter benævnt »den nye grundforordning«).

4. En af ændringerne angår forordningens artikel 2, stk. 3, litra b), ii) (i begge versioner). Heri reguleres spørgsmålet om metoden til fastlæggelse af den normale værdi i form af en beregnet værdi — idet den normale værdi er den størrelse, på grundlag af hvilken det afgøres, hvorvidt de anvendte eksportpriser er udtryk for dumping. Ordlyden af begge versioner er gengivet in extenso i punkt 10 og 11 i retsmøderapporten, hvorfor jeg her kan indskrænke mig til den bemærkning, at sagsøgeren gør gældende, ikke alene, at den nye bestemmelse er ugyldig, men også, at der i sagsøgerens tilfælde er sket en fejlagtig anvendelse af den.

5. Blandt de forskellige muligheder, som er opstillet i bestemmelsen, og som fastsætter metoderne til fastlæggelse af de salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger samt den fortjeneste, der skal tages i betragtning ved fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet

1 — EFT L 317, s. 33.

2 — Kommissionens forordning af 17.5.1988 om indførelse af en midlertidig antidumpingtold på importen af serietilsluttede matrixslagprintere med oprindelse i Japan (EFT L 130, s. 12).

3 — Rådets forordning af 23.6.1984 om beskyttelse mod dumpingimport eller subsidieret import fra lande, der ikke er medlemmer af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EFT L 201, s. 1).

4 — Rådets forordning om beskyttelse mod dumpingimport eller subsidieret import fra lande, der ikke er medlemmer af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EFT L 209, s. 1).

værdi, henviser sagsøgeren til følgende passus:

»Foreligger der ikke oplysninger[5] herom, eller er oplysningerne upålidelige eller uegnede til formålet, foretages beregningen på grundlag af andre producenters eller eksportørers faktiske omkostninger og den fortjeneste, de har opnået *i*[6] oprindelses- eller eksportlandet på fortjenstgivende salg af samme vare«.

6. Ved de anbringender, der vedrører gyldigheden og den konkrete anvendelse af denne bestemmelse, og som er kernen i tvisten, henvises der bl.a. til de internationalretlige regler vedrørende antidumpingforanstaltninger, hvorfor jeg også gerne kort vil redegøre for disse. Antidumpingtold er omhandlet i artikel VI i Den Almindelige Overenskomst om Told og Udenrigshandel (GATT), idet en række af de kontraherende parter inden for GATT i denne forbindelse er blevet enige om mere detaljerede gennemførelsesbestemmelser og har indgået en »aftale om anvendelsen af artikel VI i Den Almindelige Overenskomst om Told og Udenrigshandel«[7] (herefter benævnt »antidumpingkodeksen«, jf. del I i denne aftale). Til denne kreds hører Fællesskabet, på hvis vegne Rådet ved afgørelse af 10. december 1979[8] har godkendt antidumpingkodeksen. Ifølge betragtningerne til dem er begge grundforordninger baseret på artikel VI i GATT og på antidumpingkodeksen.

5 — Dette er en henvisning til den første af de i bestemmelsen opregnede metoder, der lyder således: »Størrelsen af salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger samt fortjeneste beregnes på grundlag af producentens eller eksportørens faktiske omkostninger og den fortjeneste, de har opnået på fortjenstgivende salg af samme vare på hjemmemarkedet.«

6 — Min fremhævelse.

7 — EFT 1980 L 71, s. 90.

8 — EFT 1980 L 71, s. 1.

7. Hvad nærmere angår de faktiske omstændigheder og herunder navnlig indholdet af de forskellige anbringender, henviser jeg til retsmøderapporten. Jeg vender tilbage hertil i forbindelse med min drøftelse i det omfang, det er nødvendigt.

II — *Indledende bemærkninger*

8. Mine indledende bemærkninger angår den rækkefølge, hvori problemstillingerne i forbindelse med efterprøvelsen bør drøftes, og efterprøvelsens rækkevidde.

9. *1.* Hvad angår problemstillingernes rækkefølge i forbindelse med efterprøvelsen, bør man efter min opfattelse ikke følge strukturen i stævningen (og — efter denne — i de øvrige processkrifter samt retsmøderapporten). Der sondres ved denne struktur mellem to hovedspørgsmål, nemlig for det første det anførte om, at den nye grundforordning ikke lovligt har kunnet bringes i anvendelse, og for det andet spørgsmålet om en annullation af den anfægtede forordning, og der er til begge disse hovedspørgsmål knyttet en række anbringender, som svarer til de i EØF-Traktatens artikel 173, stk. 1, opregnede mangler, som Domstolen kan tage i betragtning. Mit formål er af hensyn til klarheden i dette forslag til afgørelse i højere grad at knytte fremstillingen til de betingelser, der gælder med hensyn til opkrævningen af antidumpingtold (henholdsvis spørgsmålet om den korrekte fastsættelse af toldens størrelse).

10. Jeg vil derfor i et første afsnit drøfte, hvorvidt der ved udstedelsen af den anfægtede forordning må antages at være sket en tilsidesættelse af væsentlige formforskrifter, hvorefter anden del af mit forslag til afgørelse vil omhandle de anbringender, som angår betingelserne for pålæggelsen af en anti-

dumpingtold og spørgsmålet om dennes størrelse.

11. 2. Hvad angår spørgsmålet om efterprøvelsens rækkevidde, er fællesskabsinstitutionerne ofte efter bestemmelserne vedrørende antidumpingforanstaltninger nødsaget til at vurdere komplicerede økonomiske forhold. I sådanne tilfælde må Domstolens prøvelse begrænse sig til en kontrol af, om formforskrifterne er overholdt, om de faktiske omstændigheder, på grundlag af hvilke det anfægtede valg er foretaget, er materielt rigtige, samt til, om der foreligger en åbenbar fejl ved vurderingen af de nævnte faktiske omstændigheder, eller om der er begået magtfordrejning [9].

B — Drøftelse

Første afsnit — tilsidesættelse af væsentlige formforskrifter

I — *Tilsidesættelse af artikel 2, stk. 1-3, og af artikel 8 i Rådets forretningsorden* [10]

12. *1.* Sagsøgeren har indledningsvis gjort gældende, at artikel 2, stk. 1-3, og artikel 8 i Rådets forretningsorden er blevet tilsidesat, idet Kommissionens forslag vedrørende udstedelsen af den anfægtede forordning først blev fremsendt omkring den 18. november 1988, dvs. kun 5 dage før Rådet formelt vedtog forordningen. Forslaget kunne derfor ikke optræde på den foreløbige dagsorden, som formanden i henhold til forretningsordenens artikel 2, stk. 1, senest 14 dage før den pågældende samlings begyndelse skal tilsende de andre medlemmer af Rådet samt Kommissionen — tillige med de i artikel 2, stk. 3, og artikel 8 omhandlede dokumenter.

13. Rådet har erkendt, at Kommissionens forslag 14 dage før begyndelsen af samlingen (den 23.11.1988) endnu ikke forelå i samtlige sproglige versioner. Rådet synes heller ikke at bestride, at forslaget om udstedelse af den anfægtede forordning ikke var optaget på den foreløbige dagsorden. Derimod har Rådet, uden at rigtigheden heraf er blevet bestridt, gjort gældende, at det pågældende punkt blev optaget på den endelige dagsorden, jf. artikel 2, stk. 5. I henhold til denne bestemmelse vedtages dagsordenen af Rådet ved begyndelsen af hver samling. Der kræves enstemmighed i Rådet for at optage andre punkter på dagsordenen end dem, som har været optaget på den foreløbige dagsorden. Sådanne punkters optagelse på dagsordenen kan herefter gøres til genstand for en afstemning. Dette betyder, at en manglende optagelse på den foreløbige dagsorden ligesom en manglende overholdelse af de gældende formkrav og frister (artikel 2, stk. 1-3 og artikel 8) ikke er udtryk for mangler, såfremt Rådet med enstemmighed i medfør af artikel 2, stk. 5, beslutter, at det pågældende punkt skal optages på dagsordenen. Det af sagsøgeren om dette spørgsmål anførte kan således ikke lægges til grund.

14. *2.* Sagsøgeren anfører endvidere, at det i betragtning af retsaktens omfang og kompleksitet er meget usandsynligt, at Rådet ved sin afstemning var i besiddelse af samtlige sproglige versioner, således som det efter forretningsordenens artikel 8 er et krav.

9 — Jf. f.eks. dom af 7.5.1987, sag 258/84, Nippon Seiko mod Rådet, Sml. s. 1923, præmis 21.

10 — Forretningsorden fastsat af Rådet den 24.7.1979 i henhold til artikel 5 i Traktaten af 8.4.1965 om Oprettelse af et Fælles Råd og en Fælles Kommission for De Europæiske Fællesskaber (EFT L 268, s. 1).

Rådet bestrider rigtigheden heraf og henviser til den omstændighed, at den anfægtede forordning allerede dagen efter vedtagelsen — den 24. november 1988 — blev offentliggjort i EF-Tidende.

15. Sagsøgeren har med rette anført, at selskabet på grund af den interne karakter af Rådets arbejdsdokumenter ikke er i stand til at give udtryk for mere end formodninger med hensyn til overholdelsen eller den manglende overholdelse af den pågældende formforskrift. På den anden side finder jeg det af Rådet anførte for sandsynligt. Det forekommer mig fuldstændigt udelukket, at den anfægtede forordning kunne offentliggøres den 24. november, såfremt samtlige (offentliggjorte) sproglige versioner — som forslag — ikke forelå dagen før. Da det fremgår af det af parterne anførte, at Kommissionens forslag umiddelbart var genstand for en — enkelt — afstemning i Rådet, må man gå ud fra, at indholdet af det forslag, som der blev stemt om, ganske svarede til Kommissionens forslag.

16. Det af sagsøgeren vedrørende artikel 8 i Rådets forretningsorden anførte kan herefter ikke lægges til grund, hvorfor argumentet om, at Rådets har tilsidesat sin forretningsorden, i det hele må forkastes.

II — *Tilsidesættelse af retten til kontradiktion*

17. *1.* Sagsøgeren har gjort gældende, at Rådet i forbindelse med udstedelsen af den anfægtede forordning i flere henseender har tilsidesat selskabets ret til kontradiktion, i første række for så vidt angår spørgsmålet om *fastlæggelsen af den normale værdi.*

18. a) Sagsøgerens første argument drejer sig om de vilkår, som selskabet blev underlagt under antidumpingproceduren vedrørende elektroniske skrivemaskiner. Som følge af selskabets særlige struktur blev den normale værdi dengang fastlagt på grundlag af salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger svarende til sagsøgerens virksomhed, forhøjet med en rimelig fortjenstmargen, hvilket førte til en afslutning af proceduren [11]. Der blev herved taget hensyn til, at sagsøgerens struktur er en anden end strukturen hos de konkurrerende japanske virksomheder. Under disse omstændigheder burde Kommissionen under nærværende procedure af hensyn til sagsøgerens ret til kontradiktion have angivet årsagerne til, at den opgav kriteriet om, at der skulle være en lighed mellem henholdsvis den berørte virksomhed og de andre virksomheder, hvis regnskabsmæssige oplysninger der tages udgangspunkt i.

19. Jeg bemærker herom indledningsvis, at den eneste procedure, der er relevant i denne sag, er den, som førte til udstedelsen af den anfægtede forordning. Såfremt forordningen om midlertidig told måtte være retsstridig, ville dette nemlig kun kunne få betydning for lovligheden af den anfægtede forordning, for så vidt denne indeholder bestemmelse om en endelig opkrævning af den midlertidige told. Domstolen har således om dette spørgsmål fastslået, at gyldigheden af en forordning om endelig opkrævning af midlertidig antidumpingtold kun kan påvirkes af den midlertidige forordnings ugyldighed, såfremt ugyldigheden har haft indflydelse på den endelige forordning [12]. Det må herved undersøges, hvorvidt det var nødvendigt at begrunde den anvendte metode.

11 — Jf. Kommissionens afgørelse 86/34/EØF af 12.2.1986 om afslutning af antidumpingproceduren vedrørende importen af elektroniske skrivemaskiner, der fremstilles af Nakajima All Precision Co. Ltd og har oprindelse i Japan (EFT L 40, s. 29).

12 — Jf. dom af 11.7.1990, sagerne C-305/86 og C-160/87, Neotype Techmashexport mod Kommissionen og Rådet, Sml. I, s. 2945, præmis 69.

20. Kravene i henhold til kontradiktionsprincippet er overholdt, såfremt den pågældende virksomhed under den administrative procedure har haft mulighed for at tage stilling til, om de fremførte faktiske forhold og andre omstændigheder virkelig foreligger, og hvilken betydning de da har, og i givet fald til de dokumenter, som der er blevet lagt vægt på [13].

21. Jeg finder det tvivlsomt, om interne overvejelser som de retlige betragtninger, der lægges til grund ved den pågældende skønsmæssige afgørelse, også skulle være omfattet af disse krav. Under alle omstændigheder rejser sagen ikke dette spørgsmål, da artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning — der blev offentliggjort mere end tre måneder før den anfægtede forordning — indeholder udtrykkelig bestemmelse om den metode, der blev anvendt over for sagsøgeren. Hvad retstilstanden end måtte have været efter den tidligere grundforordning, indeholder den nye grundforordning i sig selv en forklaring på, hvorfor den pågældende metode blev anvendt.

22. Et andet spørgsmål er selvsagt, hvorvidt denne metode efter omstændighederne i sagen kunne bringes i anvendelse. Sagsøgeren havde dog mulighed for at tilkendegive sin stillingtagen til dette spørgsmål før udstedelsen af den anfægtede forordning, idet selskabet kunne gøre gældende, at forudsætningerne for denne metode, som selskabet havde været bekendt med siden udstedelsen af forordningen om midlertidig told, ikke var opfyldt (og navnlig, at anvendelsen af denne metode ikke var rimelig efter første og andet punktum i bestemmelsen), eller at selve den nye grundforordning måtte anses for retsstridig.

13 — Dom af 13.2.1979, sag 85/76, Hoffmann-La Roche mod Kommissionen, Sml. s. 461, præmis 11.

23. Da Kommissionens forslag vedrørende udstedelsen af den anfægtede forordning ifølge Rådet fremkom den 23. oktober 1988 — og ifølge sagsøgeren endog først den 18. november 1988 [14] — var der under alle omstændigheder tilstrækkelig tid til at fremføre de relevante argumenter på et sådant tidspunkt, at Kommissionen kunne tage hensyn hertil ved affattelsen af sit forslag.

24. Hvad angår det af sagsøgeren i samme forbindelse anførte, hvorefter selve den nye grundforordning krænker sagsøgerens ret til kontradiktion derved, at selskabet ikke fik mulighed for at påberåbe sig sin særlige struktur i forhold til strukturen hos de konkurrerende japanske virksomheder, er der i realiteten ikke herved spørgsmål om retten til kontradiktion, men om, hvorvidt det var foreneligt med retssikkerhedsprincippet og princippet om forbud mod tilbagevirkende gyldighed, at Rådet under forløbet af den administrative procedure besluttede at indføre en ny affattelse af den relevante bestemmelse. Sagsøgeren er herved af den opfattelse, at den nye affattelse er mere ufordelagtig for selskabet end den tidligere, og at den blev indført med det formål efterfølgende at skabe et grundlag for den fremgangsmåde, der blev fulgt i forbindelse med forordningen om midlertidig told, som var retsstridig ifølge den tidligere affattelse. Jeg vil tage stilling til dette spørgsmål senere.

25. Det må herefter lægges til grund, at Kommissionen ikke har tilsidesat kontradiktionsprincippet ved at undlade over for sagsøgeren detaljeret at redegøre for grundene til, at den, for så vidt angår den anfægtede forordning, anvendte en anden metode end

14 — Det af sagsøgeren på dette punkt anførte er inkonsekvent: Datoen den 18.11.1988 nævnes i forbindelse med argumentet om tilsidesættelse af Rådets forretningsorden, men alligevel hedder det på s. 11 i stævningen, jf. pkt. 12, at sagsøgeren den 26.10.1988 til Rådet fremsendte et memorandum vedrørende det nævnte kommissionsforslag.

den, som blev anvendt i forbindelse med antidumpingproceduren vedrørende importen af elektroniske skrivemaskiner.

26. b) Sagsøgeren har endvidere gjort gældende, at der er sket en tilsidesættelse af retten til kontradiktion derved, at Rådet undlod inden den 20. september 1988 at give sagsøgeren meddelelse om, hvilke virksomheder, hvis regnskabsmæssige oplysninger der var blevet taget udgangspunkt i ved ansættelsen af salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger samt fortjeneste med henblik på fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi for sagsøgerens vedkommende. Fællesskabsmyndighederne burde have angivet, hvorledes de på grundlag af de regnskabsmæssige oplysninger vedrørende disse virksomheder kom frem til det »vejede gennemsnit«, der ifølge punkt 36 i betragtningerne til forordningen om midlertidig told blev bragt i anvendelse over for sagsøgeren. Da sagsøgeren ikke havde kendskab til disse omstændigheder under hele forløbet af proceduren, havde selskabet ikke mulighed for at fremsætte sine synspunkter herom, hvilket er udtryk for en tilsidesættelse af retten til kontradiktion.

27. Dette argument står ikke for en nærmere undersøgelse. Det fremgår klart af de af Rådet fremlagte referater, at sagsøgeren fra starten af proceduren, og senest den 5. november 1987, var bekendt med, at der ville blive taget hensyn til regnskabsmæssige oplysninger vedrørende andre virksomheder i forbindelse med fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi. Det fremgår endvidere, at sagsøgeren fra den 17. marts 1988 var bekendt med de procentsatser, som fællesskabsmyndighederne agtede at regne med, for så vidt angår salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger samt fortjeneste, ved fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi. Disse procentsatser lå, således som det fremgår af sagens akter, langt over sagsøgerens. Sagsøgeren måtte på dette grundlag slutte, at de størrelser, der ville blive lagt til grund, svarede til forholdene hos virksomheder med en anden struktur. Sagsøgeren rådede dermed over alle de fornødne oplysninger til effektivt at kunne forsvare sine interesser. Detaljerne med hensyn til de regnskabsmæssige oplysninger, der blev taget hensyn til ved vejningen, og dermed de procentsatser, der blev lagt til grund, måtte anses som fortrolige oplysninger, jf. artikel 8, stk. 3, i den nye grundforordning [15], som derfor ikke kunne meddeles sagsøgeren.

28. For så vidt sagsøgeren i denne forbindelse derudover har fremsat det klagepunkt, at der ikke blev reageret på selskabets skrivelse af 2. september 1988, hvori det anmodede om at få oplyst, hvilken metode ansættelsen af salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger samt fortjeneste ville ske på grundlag af, og hvilke justeringer der ville blive foretaget med henblik på fra beregningen at udelukke omkostninger og fortjenester i forbindelse med salg på hjemmemarkedet, bemærker jeg blot, at sådanne anmodninger om oplysninger i henhold til artikel 7, stk. 4, litra c), i), cc), i (såvel den tidligere som den nye) grundforordning skal være Kommissionen i hænde senest en måned efter offentliggørelsen af bestemmelserne om indførelse af midlertidig antidumpingtold (dvs. her den 26.6.1988). Denne frist undlod sagsøgeren ved sin skrivelse af 2. september 1988 at overholde.

29. c) Sagsøgeren har endvidere gjort gældende, at der er sket en tilsidesættelse af retten til kontradiktion derved, at Kommissionen lod sagsøgeren forblive i den tro, at selskabet endnu kunne gøre sine synspunkter vedrørende metoden til fastlæggelse af den normale værdi i form af en beregnet værdi gældende under den såkaldte »disclosure conference«. Denne fandt imidlertid først sted den 23. august 1988, dvs. efter ikrafttrædelsen af den nye grundforordning, der — for så vidt den udtrykkeligt indehol-

15 — Jf. således dom af 5.10.1988, sagerne 260/85 og 106/86, TEC m.fl. mod Rådet, Sml. s. 5855, præmis 20.

der bestemmelse om den i sagen anfægtede metode — er mere ufordelagtig for sagsøgeren end den tidligere grundforordning.

30. Hvad kernen i dette argument angår, står det fast, at den omtalte »disclosure conference« først fandt sted den 23. august 1988. Endvidere fremgår det af en skrivelse af 18. marts 1988 fra sagsøgeren til Kommissionen, at der synes at have været »enighed« om at fortsætte drøftelsen af det nævnte spørgsmål under dette møde. Jeg kan ikke se ud fra sagens akter, hvilken betydning der skulle tillægges denne enighed mellem parterne. Selv om Kommissionen imidlertid herved, således som sagsøgeren åbenbart mener, skulle have forsøgt at forhale sagen og udsætte drøftelsen til efter udstedelsen af den nye grundforordning, mener jeg ikke, at der dermed er sket nogen tilsidesættelse af retten til kontradiktion. Enten er den nye grundforordning mere ufordelagtig for sagsøgeren, og i så fald bør dette spørgsmål undersøges ud fra retssikkerhedsprincippet og princippet om forbud mod tilbagevirkende gyldighed. Der ville kun kunne være sket en tilsidesættelse af retten til kontradiktion, såfremt sagsøgeren ikke havde haft tilstrækkelig tid til at kunne fremsætte sine synspunkter på grundlag af *denne* forordning, således at de ville kunne være taget i betragtning ved Rådets afgørelse. At dette ikke er tilfældet, har jeg allerede påvist. Eller også indebærer den nye grundforordning ingen forringet retstilling for sagsøgeren, og i så fald er sagsøgerens argumenter uden videre grundløse. I øvrigt havde sagsøgeren allerede ved skrivelsen af 21. juni 1988 gjort alle de argumenter gældende, som selskabet nu har gentaget under retsforhandlingerne for Domstolen. Det ses ikke, hvorledes den nævnte »enighed« — på noget tidspunkt — skulle have forhindret sagsøgeren i at fremsætte nye argumenter. Sagsøgerens klagepunkt må herefter forkastes.

31. 2. Udover de ovenfor drøftede spørgsmål, der angår fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi, gør sagsøgeren endvidere gældende, at der er sket en tilsidesættelse af retten til kontradiktion i forbindelse med *fastlæggelsen af skaden.* Sagsøgeren anfører herved, at selskabet, for så vidt angår perioden forud for undersøgelsesperioden, kun gav meddelelse om samlede angivelser og udelukkende for årene 1984 og 1985 (og ikke 1983), idet der for disse års vedkommende i øvrigt ikke blev anmodet om oplysninger vedrørende de enkelte printermodeller eller de forskellige markedssegmenter. For så vidt der blev konstateret virkninger af en dumping før undersøgelsesperioden på grundlag af »yderligere undersøgelser« (jf. punkt 59 i betragtningerne til den anfægtede forordning), dvs. på grundlag af en undersøgelse på basis af regnskabsmæssige oplysninger vedrørende producenter i Fællesskabet, blev sagsøgerens ret til kontradiktion krænket.

32. Det kan på ingen måde bestrides, at der i punkt 59 i betragtningerne tales om dumping, også for så vidt angår en periode forud for året 1983 og forud for undersøgelsesperioden. Heroverfor står, at det er ubestridt, at fællesskabsmyndighederne for denne periode kun konstaterede en *skade* i den forstand, at de undersøgte virkningen af den japanske import på EF-producenternes økonomiske stilling [16]. Om dette er tilstrækkeligt til, at det kan fastslås, at der er en årsagssammenhæng mellem dumpingen og skaden, når undersøgelsesperioden ikke fuldt ud dækker den periode, for hvilken der er blevet konstateret skade, er ikke et spørgsmål, der vedrører retten til kontradiktion, men som angår den materielle lovlighed af den anfægtede forordning. Sagsøgeren har herom fremsat andre argumenter,

16 — Jeg kan i øvrigt ikke se, hvorledes man på grundlag af regnskabsmæssige oplysninger vedrørende producenter i Fællesskabet kan fastslå, at der foreligger dumping.

som jeg senere vil drøfte. Hvad angår spørgsmålet om konstateringen af skaden, fremgår det, at grundlaget herfor var en undersøgelse gennemført af rådgivningsfirmaet Ernest & Whinney, som de japanske producenter af printere selv have bestilt, og at undersøgelsen også omfattede året 1983. Ved skrivelse af 28. september 1988 fra Kommissionen blev sagsøgeren også informeret om anvendelsen af denne undersøgelse. Oplysningerne vedrørende sagsøgeren selv for årene 1984 og 1985 fremgår af det spørgeskema, som selskabet fremlagde under den administrative procedure. Hvad endelig angår oplysningerne vedrørende de forskellige producenter i Fællesskabet, var disse fortrolige og kunne dermed ikke meddeles sagsøgeren. Det er dog ubestridt, at de af Kommissions dokumenter, som sagsøgeren havde adgang til efter artikel 7, stk. 4, litra a), i (den nye eller den tidligere) grundforordning, omfattede ikke-fortrolige resuméer. Sagsøgeren blev således informeret om alt, hvad der dannede grundlag for konstateringen af skaden, eller selskabet havde i hvert fald adgang hertil. Der foreligger derfor ingen tilsidesættelse af retten til kontradiktion.

III — *Manglende begrundelse*

33. *1.* Sagsøgeren har gjort gældende, at den anfægtede forordning for det første er behæftet med en mangel i form af manglende begrundelse ved punkt 21 og 22 i betragtningerne, der omhandler fastlæggelsen af den *normale værdi* i form af en beregnet værdi. Sagsøgeren henviser herved til antidumpingproceduren vedrørende importen af elektroniske skrivemaskiner med oprindelse i Japan [17], hvorunder salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger samt fortjeneste blev ansat på grundlag af regnskabsmæssige oplysninger hidrørende fra sagsøgeren, hvilket førte til en afslutning af proceduren for sagsøgerens vedkommende [18]. Da denne fremgangsmåde blev opgivet i forbindelse med nærværende procedure, burde Rådet have anført, hvad denne ændring af metoden til fastlæggelse af den normale værdi beroede på, og hvorledes det ved anvendelsen af den herefter valgte metode kunne undgå forskelsbehandling.

34. Ifølge Domstolens faste praksis skal den i henhold til EØF-Traktatens artikel 190 krævede begrundelse tilpasses den pågældende retsakts karakter. De betragtninger, der er lagt til grund af den fællesskabsmyndighed, som har udstedt den anfægtede retsakt, skal klart og utvetydigt fremgå af begrundelsen, således at de berørte kan sætte sig ind i baggrunden for den trufne foranstaltning, og således at Domstolen kan udøve sin prøvelsesret [19]. I det foreliggende tilfælde henviste Rådet i punkt 21 i betragtningerne til den anfægtede forordning til artikel 2, stk. 3, litra b), ii) i den nye grundforordning, der udtrykkeligt hjemler den her anvendte metode. Endvidere tog Rådet stilling til det af sagsøgeren rejste spørgsmål om forskelsbehandling, idet Rådet anførte følgende (andet afsnit i punkt 21):

»... Rådet bekræfter dette, nemlig at det forhold, at en bestemt eksportør ikke sælger den pågældende vare og følgelig ikke har nogen salgsorganisation på hjemmemarkedet, ikke ændrer grundlaget for beregningen af salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger samt fortjeneste ved fastsættelsen af den normale værdi for den pågældende eksportør.«

17 — Jf. Rådets forordning nr. 1698/85 (EFT L 163, s. 1).

18 — Kommissionens afgørelse af 12.2.1986 (EFT L 40, s. 29).

19 — Dom af 22.1.1986, sag 250/84, Eridania m.fl. mod Cassa Conguaglio Zucchero m.fl., Sml. s. 117, præmis 37, og dom af. 11.7.1990, sagerne C-304/86 og C-185/87, Enital mod Kommissionen og Rådet, Sml. I, s. 2939, præmis 35.

35. Det fremgår heraf, at Rådet ikke anser sagsøgerens særlige struktur som nogen grund til at behandle selskabet anderledes end andre eksportører eller mener, at der som følge af disse strukturforskelle foreligger væsentligt forskellige situationer. Det bliver herved klart, at Rådets udgangspunkt er et ganske andet end sagsøgerens, og at dette er forklaringen på den trufne foranstaltning og den anvendte metode. Der foreligger et klart grundlag for, at Domstolen kan foretage en efterprøvelse. Navnlig kan Domstolen efterprøve, om Rådets overvejelser med hensyn til spørgsmålet om forskelsbehandling er holdbare. Klagepunktet om manglende begrundelse savner dermed grundlag, for så vidt det retter sig mod punkt 21 og 22 i betragtningerne til den anfægtede forordning.

36. 2. Det andet klagepunkt, hvorefter den anfægtede forordning angiveligt ikke opfylder begrundelseskravene, angår spørgsmålet om *skaden*, hvorved sagsøgeren kritiserer det i punkt 60 i betragtningerne til forordningen anførte. Det fremgår af punkt 60, at fællesskabsmyndighederne har henregnet følgerne af importen fra andre tredjelande end Japan til den omhandlede dumping (fra de japanske producenters side).

37. Jeg kan ikke ud af det nævnte punkt i betragtningerne læse noget sådant. Der er kun deri spørgsmål om import af denne art, som »først [fik] væsentlig betydning efter afslutningen af undersøgelsesperioden«. I øvrigt ville der heller ikke være grundlag for en antagelse om, at der foreligger en manglende begrundelse, såfremt det af den af sagsøgeren kritiserede betragtning fremgik, at Rådet til den af nærværende antidumpingprocedure omfattede import havde henregnet en skade, som intet har at gøre med denne import. Havde Rådet gjort dette og henvist hertil i den anfægtede forordning, ville der ikke dermed være tale om nogen manglende begrundelse, men i givet fald om en tilsidesættelse af grundforordningen (jf. artikel 4, stk. 1, andet punktum). Sagsøgeren kan derfor heller ikke gives medhold på dette punkt.

Andet afsnit — Den materielretlige gyldighed[20] *af den anfægtede forordning*

I — *Afgrænsningen af de pågældende (samme) varer*

38. Sagsøgeren har bestridt retmæssigheden af punkt 5 ff. i betragtningerne til den anfægtede forordning og gjort gældende, at den kategori af produkter, der er omfattet af begrebet »samme vare«, ved nærværende antidumpingprocedure er blevet fejlagtigt afgrænset. Ifølge sagsøgeren skulle der have været sondret mellem to markedssegmenter, for så vidt angår de printere, der skulle tages i betragtning (»lavhastighedsgruppen« og »højhastighedsgruppen«). Disse to markedssegmenter adskiller sig fra hinanden ved printernes bestemmelse, kundekredsen og den påregnede fortjeneste. Rådet har undladt at sondre mellem disse markedssegmenter, hvilket ifølge sagsøgeren er udtryk for en fejlvurdering med hensyn til de faktiske omstændigheder.

39. Jeg kan straks afvise dette argument. For det første har sagsøgeren ikke oplyst, hvorledes den af Rådet anvendte metode skulle være ufordelagtig for selskabet. For det andet — og dette har efter min opfattelse snæver sammenhæng med ovennævnte spørgsmål — har sagsøgeren i replikken (til imødegåelse af Rådets argumentation i svarskriftet) anført, at der i realiteten kan være forskellige meninger med hensyn til de kriterier, på grundlag af hvilke man bør ind-

20 — Tilsidesættelse af Traktaten eller af retsregler vedrørende dens gennemførelse, magtfordrejning.

dele de pågældende printere i markedssegmenter. Ifølge sagsøgeren burde Rådet dog have søgt at anvende det ene eller det andet kriterium. Sagsøgeren erkender dermed, at der ikke findes almindeligt anerkendte opdelingskriterier, hvilket stemmer overens med Rådets opfattelse. Klagepunktet savner derfor grundlag.

II — *Den normale værdi*

40. *1.* Hvad angår klagepunktet vedrørende fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi, må der først ske en undersøgelse af det af sagsøgeren under henvisning til EØF-Traktatens artikel 184 anførte om, *hvorvidt artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning lovligt kunne bringes i anvendelse.*

41. a) Jeg vil i denne forbindelse først drøfte det af sagsøgeren anførte vedrørende begrundelsen til denne bestemmelse og dens materielretlige gyldighed, inden jeg [straks nedenfor under punkt b)] går over til spørgsmålet om bestemmelsens anvendelse i tidsmæssig henseende, jf. artikel 19 i den nye grundforordning.

42. aa) Sagsøgeren har gjort gældende, at den anfægtede bestemmelse ikke i betragtningerne til den nye grundforordning [21] er blevet tilstrækkeligt begrundet, når henses til kravene i EØF-Traktatens artikel 190. Sagsøgeren anfører for det første, at fællesskabsmyndighederne burde have angivet, at der var tale om en ny konstitutiv materielretlig regel, som indebar en væsentlig ændring og ikke svarede til Kommissionens sædvanlige praksis.

43. Om dette spørgsmål er det tilstrækkeligt at fastslå, at den ved den nye grundforordning indførte ændring af bestemmelsen efter angivelserne i betragtning 4 og 33 hertil blot fremstår som en *præcisering* af den tidligere grundforordning [22]. Lovgivers *hensigt* er dermed tilstrækkeligt klargjort. Såfremt affattelsen af bestemmelsen måtte gå ud over dette formål, måtte man i givet fald skride til en indskrænkende fortolkning eller, såfremt noget sådant ikke var muligt, til en efterprøvelse på grundlag af proportionalitetsprincippet. Jeg kan ikke se, at der her skulle foreligge nogen begrundelsesmangel.

44. Sagsøgeren anfører endvidere, at fællesskabsmyndighederne burde have redegjort for, hvorledes anvendelsen af den nye regel ikke ville føre til forskelsbehandling af virksomheder som sagsøgerens. For sådanne virksomheders vedkommende regnede man således ud over de faktiske produktionsomkostninger med andre virksomheders omkostninger og fortjenester uden at sikre sig, at disse virksomheder i det væsentlige frembød lignende kendetegn. Det burde i givet fald have været angivet, hvorledes disse diskriminerende virkninger kunne forhindres eller imødegås. Jeg er dog af den opfattelse, at lovgiver ikke er forpligtet til i alle tilfælde i forbindelse med enhver form for bestemmelse, hvis anvendelse på den ene eller den anden måde vil kunne føre til forskelsbehandling, at angive en begrundelse, der særligt tager stilling hertil. Forbuddet mod forskelsbehandling er en almindelig fællesskabsretlig grundsætning. Fællesskabsmyndighederne skal ved anvendelsen af enhver bestemmelse i den afledte ret gøre deres yderste for at handle i overensstemmelse med denne grundsætning. Giver en bestemmelse ikke mulighed herfor, kan dette ikke være udtryk for nogen begrundelsesmangel,

21 — Betragtning 4 og 33.

22 — Jf. betragtning 4: »affattes på en klar og tilstrækkelig detaljeret måde«, og betragtning 33: »nøjere at præcisere«.

idet der derimod er tale om en krænkelse af forbuddet mod forskelsbehandling.

45. Endelig gør sagsøgeren gældende, at der er en modstrid mellem henholdsvis betragtning 33 og artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning, idet det ikke i selve bestemmelsen er fastsat, at salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger samt fortjeneste kan beregnes på et »andet rimeligt grundlag«[23]. For så vidt angår dette spørgsmål, kan man henvise sagsøgeren til sidste punktum i den anfægtede bestemmelse, hvori det hedder:

»kan ingen af disse to metoder anvendes, beregnes de faktiske omkostninger og den opnåede fortjeneste... på et andet rimeligt grundlag.«

46. Det må herefter fastslås, at det af sagsøgeren anførte, hvorefter den nye grundforordning på en række punkter lider af begrundelsesmangler, savner grundlag.

47. bb) Jeg kommer nu til spørgsmålet om den materielretlige gyldighed af den nye grundforordning.

48. (1) Sagsøgeren har for det første gjort gældende, at der er sket en tilsidesættelse af fællesskabsretten i form af en tilsidesættelse af artikel 2, stk. 4, i GATT's antidumpingkodeks.

49. (a) Den af sagsøgte i sagen i overensstemmelse med artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i forordning nr. 2423/88 anvendte metode har ved fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi ført til en ansættelse af omkostninger og fortjenester, der ikke er »rimelige« i den i den nævnte bestemmelse i antidumpingkodeksen forudsatte betydning.

50. Sagsøgeren er udelukkende en fremstillingsvirksomhed uden salgspersonale eller distributionsstruktur og har kun et begrænset antal kunder. Selskabet fremstiller kun et begrænset antal forskellige produkter (skrivemaskiner og printere). Der er i hvert land, som der eksporteres til, en enkelt forhandler, som varetager behandlingen af ordrer fra en distributør, som beskæftiger sig med distributionen i hele landet. At tage udgangspunkt i forholdene hos virksomheder, der strukturelt ikke kan sammenlignes med sagsøgeren, er urimeligt som stridende mod det nævnte krav i antidumpingkodeksen. Dette bliver endnu mere åbenbart, såfremt man ser på den behandling, som sagsøgeren fik i forbindelse med antidumpingproceduren vedrørende elektroniske skrivemaskiner. Under denne procedure blev der taget hensyn til sagsøgerens særlige struktur, hvilket førte til en afslutning af denne procedure[24].

51. Sagsøgeren anfører herved, at enten strider artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning som sådan mod antidumpingkodeksen, nærmere bestemt såfremt bestemmelsen i tilfælde som det foreliggende begrænser fællesskabsmyndighedernes skønsmæssige beføjelser ved at indskrænke disse til den i sagen anvendte metode, eller fælles-

23 — Den tyske version af forordningen svarer, for så vidt angår betragtning 33, ikke til affattelsen på de andre officielle sprog, idet man i disse versioner i slutningen af betragtningen finder affattelsen: »eller på ethvert andet rimeligt grundlag«.

24 — Jf. Kommissionens afgørelse 86/34/EØF af 12.2.1986 om afslutning af antidumpingproceduren vedrørende importen af elektroniske skrivemaskiner, der fremstilles af Nakajima All Precision Co. Ltd. og har oprindelse i Japan (EFT L 40, s. 29).

skabsmyndighederne har efter bestemmelsen bevaret de skønsmæssige beføjelser, der i henhold til kodeksen tilkommer dem, men i så fald er det den i sagen anvendte metode, der strider mod kodeksen.

52. (b) Af disse to muligheder, som sagsøgeren henviser til — tilsidesættelse af antidumpingkodeksen enten på grund af den nye grundforordning eller som følge af den måde, denne er blevet anvendt på — er det kun den første, der kan tages i betragtning, for så vidt angår en efterprøvelse som omhandlet i EØF-Traktatens artikel 184.

53. (aa) Lad mig herved indledningsvis fastslå, at kodeksen, i forbindelse med hvilken Fællesskabet er kontraherende part, principielt kan gøres til genstand for en efterprøvelse som omhandlet i EØF-Traktatens artikel 184. I henhold til artikel 228, stk. 2, bliver folkeretlige overenskomster, som Fællesskabet indgår, en del af fællesskabsretten. Som det fremgår af affattelsen af artikel 228, må sådanne overenskomster rangmæssigt indplaceres mellem den primære fællesskabsret (traktatret) og den afledte ret og er derfor omfattet af begrebet »regler vedrørende Traktatens gennemførelse«. Dette bekræftes af Domstolens praksis på grundlag af EØF-Traktatens artikel 177, hvorefter det gælder, dels at sådanne overenskomster skal anses som retsakter fra Fællesskabets institutioner, således at Domstolen efter fællesskabsretten har kompetence til at fortolke dem [25], dels at Domstolen har efterprøvet gyldigheden af bestemmelser i den afledte fællesskabsret i form af en undersøgelse af, hvorvidt der forelå en tilsidesættelse af overenskomster indgået af Fællesskabet [26 27]. Hvad angår antidumpingkodeksen, må Domstolen i Cartorobica-sagen [28] antages at have taget udgangspunkt i de samme principper.

54. (bb) I nærværende sag er det spørgsmål herefter blevet rejst, hvorvidt bestemmelserne i antidumpingkodeksen skaber umiddelbare retsvirkninger for private — her sagsøgeren — hvilket sagsøgeren hævder er tilfældet, og sagsøgte benægter.

55. Sagsøgte støtter sin opfattelse på Domstolens praksis vedrørende en række af bestemmelserne i GATT [29], hvis artikel VI som bekendt er blevet konkretiseret ved den omhandlede kodeks. I denne praksis henvises der til de reale hensyn bag GATT som helhed og GATT's systematik og ordlyd. Af bestemmelserne om fravigelse af de generelle regler og om de foranstaltninger, der kan træffes i tilfælde af usædvanlige vanskeligheder, og af reglerne om bilæggelse af tvister har Domstolen udledt, at de forskellige GATT-bestemmelser ikke kunne anses for umiddelbart anvendelige. I en senere dom, nemlig dommen i Fediol III-sagen [30], måtte Domstolen træffe afgørelse om et af Kommissionen fremsat anbringende om afvisning i forbindelse med en sag anlagt til

25 — Jf navnlig dom af 30.4.1974, sag 181/73, Haegemann mod Belgien, Sml. s. 449, præmis 2-6, dom af 26.10.1982, sag 104/81, Hauptzollamt Mainz mod Kupferberg, Sml. s. 3641, præmis 13 f., og senest dom af 20.9.1990, sag C-192/89, Sevince mod Staatssecretaris van Justitie, Sml. I, s. 3461, præmis 10 f.

26 — Den nedenfor nævnte dom angik en overenskomst, som først var blevet indgået af en medlemsstat, og som var blevet et led i fællesskabsretten som følge af fællesskabets fælles handelspolitik. I nærværende sammenhæng er denne forskel imidlertid uden betydning.

27 — Jf navnlig dom af 19.11.1975, sag 38/75, Nederlandse Spoorwegen mod Inspecteur der Invoerrechten en accijnzen, Sml. s. 1439, præmis 20 f.

28 — Dom af 27.3.1990, sag 189/88, Cartorobica mod Ministero delle finanze dello Stato, Sml. I, s. 1269, navnlig præmis 23.

29 — Dom af 12.12.1972, sagerne 21/72-24/72, International Fruit Company, Sml. s. 295. Dom af 24.10.1973, sag 9/73, Schluter, Sml. s. 1135, dom af 16.3.1983, sag 266/81, SIOT, Sml. s. 731, og dom af 16.3.1983, sagerne 267/81-269/81, SPI og SAMI, Sml. s. 801.

30 — Dom af 22.6.1989, sag 70/87, Fediol mod Kommissionen, Sml. s. 1781, præmis 18 ff.

prøvelse af en af Kommissionen truffet afgørelse om afvisning af en klage fremsat på grundlag af forordning nr. 2641/84[31]. Denne forordning hjemler foranstaltninger mod uretmæssig handelspraksis, hvilket blandt andet omfatter praksis fra tredjelandes side, der i international handel er uforenelig med folkeretten (artikel 1). Dette er blandt andet en henvisning til GATT[32]. I henhold til artikel 3 kan visse fysiske eller juridiske personer og sammenslutninger indgive skriftlig begæring om, at der indledes en procedure. Domstolen udtalte, at dens tidligere praksis vedrørende spørgsmålet om den umiddelbare anvendelighed af GATT ikke indebærer, at de pågældende ikke kan påberåbe sig GATT's bestemmelser med henblik på en efterprøvelse af, om en i en klage påklaget praksis er en uretmæssig handelspraksis[33]. I henhold til forordningen kan de pågældende i en klage påberåbe sig GATT, hvorfor de også på dette grundlag kan forlange en prøvelse ved Domstolen[34].

56. Det ville teoretisk utvivlsomt være interessant at gå ind på, hvorvidt Domstolen burde tilslutte sig det synspunkt, at antidumpingkodeksen må anses for umiddelbart anvendelig. Som det imidlertid fremgår af den ovenfor citerede praksis[35], forudsætter en prøvelse, der ikke går ud over en *prøvelse* af spørgsmålet om gyldigheden, under alle omstændigheder ikke, at det forinden afgøres, hvorvidt den pågældende bestemmelse i vedkommende folkeretlige overenskomst er umiddelbart anvendelig. Det forholder sig utvivlsomt anderledes med bestemmelser i overenskomster, hvis indhold er så upræcist, at bestemmelserne ikke kan anses for egnede til at tjene som grundlag for en retslig efterprøvelse. Domstolen har herved i dommen i Fediol III-sagen[36] udtalt, at hvad angår spørgsmålet om at fastslå, hvorvidt der foreligger uretmæssig handelspraksis, kan bestemmelserne i GATT fortolkes og anvendes af Domstolen, hvorfor de opfylder dette krav. Med hensyn til antidumpingkodeksen er der for mig at se ingen tvivl om, at Domstolen kan foretage en efterprøvelse som omhandlet — så meget mere når henses til, at grundforordningerne (navnlig de tidligere grundforordninger nr. 3017/79[37] og 2176/84) i vidt omfang er baseret på kodeksens ordlyd. Hvad angår bestemmelsen om den beregnede normale værdi, består der her en næsten bogstavelig overensstemmelse mellem artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i forordning nr. 2176/84 og antidumpingkodeksen.

57. (cc) Når jeg således ikke går ind på spørgsmålet om den umiddelbare anvendelighed af antidumpingkodeksen, er det fordi, det med stor sikkerhed kan udelukkes, at den nye ordning strider mod denne.

58. Vurderingen må tage udgangspunkt i begrebet »rimelighed«, der er et krav, som såvel den fortjeneste som de salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger, der skal indgå ved fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi, i henhold til kodeksen skal opfylde.

59. Hvad der nærmere bestemt skal forstås ved begrebet rimelighed afhænger i sagens

31 — Rådets forordning af 17.9.1984 om styrkelse af den fælles handelspolitik, særlig med hensyn til beskyttelse mod uretmæssig handelspraksis (EFT L 252, s. 1).

32 — Dommen i Fediol III-sagen (jf. ovenfor note 30), præmis 19.

33 — Præmis 19.

34 — Præmis 22 i dommen.

35 — Punkt 53 (jf. note 27 og 28).

36 — Præmis 20.

37 — Rådets forordning af 20.12.1979 om beskyttelse mod dumpingimport eller substitueret import fra lande, der ikke er medlemmer af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EFT L 339, s. 1).

natur af, hvad formålet med den beregnede normale værdi er efter ordningen i henhold til kodeksen. Man kan her principielt forestille sig to udgangspunkter. Det ene udgangspunkt er, at formålet med den beregnede normale værdi er at fastlægge salgsprisen for en vare, således som denne ville være, såfremt varen solgtes i oprindelses- eller eksportlandet. Det var på denne måde, at Domstolen beskrev formålet med den beregnede normale værdi i sagerne vedrørende importen af elektroniske skrivemaskiner[38]. Det andet udgangspunkt blev dengang forfægtet ved Domstolen af sagsøgerne i de pågældende sager. Ifølge sidstnævnte opfattelse skal den beregnede værdi være udtryk for den rimelige værdi af den eksporterede vare.

60. Det er ikke muligt på grundlag af kodeksen at udlede, om det kun er det ene eller det andet udgangspunkt, der er det rigtige. Udover reglen om, at de relevante produktionsomkostninger er dem, der gælder i oprindelseslandet, hvilket er selvindlysende og ikke taler til støtte for nogen af de to opfattelser, er det nemlig kun bestemmelsen om fortjeneste, der på en vis måde henviser til oprindelseslandet (eller eksportlandet: jf. kodeksens artikel 2, stk. 3). I henhold hertil må tillægget for fortjeneste ikke overstige den sædvanlige fortjeneste ved salg af varer inden for samme kategori på oprindelseslandets hjemmemarked (kodeksens artikel 2, stk. 4, sidste punktum). Der opstilles dog her kun en »regel«, som på ingen måde angår fastlæggelsen af den pågældende fortjeneste fuldt ud, idet der kun fastsættes en højeste grænse.

38 — Domme af 5.10.1988: Sagerne 260/85 og 106/86, Tokyo Electric Company (TEC) m.fl. mod Rådet, Sml. s. 5855, præmis 24 og 27, sag 250/85, Brother mod Rådet, Sml. s. 5683, præmis 18, sagerne 277/85 og 300/85, Canon m.fl. mod Rådet, Sml. s. 5731, og sagerne 273/85 og 107/86, Silver Seiko m.fl. mod Rådet, Sml. s. 5927, præmis 16.

61. Heller ikke den generelle bestemmelse i kodeksens artikel 2, stk. 1, bringer os videre i retning af et svar på det omhandlede spørgsmål, da fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi kun bliver relevant i tilfælde, hvor forudsætningerne for at anvende hovedkriteriet ikke er opfyldt. Den omstændighed, at hovedkriteriet (sammenligning med salg på hjemmemarkedet) ikke i forbindelse med anvendelsen af de subsidiære kriterier i artikel 2, stk. 4, nødvendigvis skal anses som en målestok, følger af det første subsidiære kriteriums indhold. Efter dette fastsættes dumpingmargenen på grundlag af en sammenligning med en sammenlignelig pris for samme vare, når denne eksporteres til et *tredjeland*.

62. Disse betragtninger, som jeg senere vil uddybe andetsteds, er tilstrækkelige til at tage stilling til sagsøgerens argument og fastslå, at der ikke på dette punkt foreligger nogen tilsidesættelse af den nye grundforordning.

63. Ganske vist har sagsøgeren under den mundtlige forhandling på grundlag af talangivelser vedrørende afsætningen af skrivemaskiner på det japanske marked søgt at godtgøre, at det var muligt for selskabet at afsætte betydelige mængder nåleprintere på dette marked, men det af sagsøgeren anførte retter sig i virkeligheden mod valget mellem de to fremgangsmåder, som jeg lige har beskrevet. Det anførte kan dog under ingen omstændigheder støtte, at den anden af de i artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning opregnede metoder skulle være ugyldig. Det kan ikke bestrides, at denne metode entydigt fører til en beregning af den normale værdi, således som denne ville være, såfremt den pågældende producent rent faktisk havde en afsætning på eksportlandets hjemmemarked, men sagsøgerens synspunkt er det, at anvendelsen af den nævnte bestemmelse ikke er »rimelig«, når henses til selskabets særlige forhold.

64. Dette ville — også selv om det nævnte synspunkt lægges til grund — dog kun kunne føre til den antagelse, at bestemmelsen er ugyldig, for så vidt bestemmelsen da nødvendigvis medførte en »urimelig« beregning af den normale værdi. Dette kan dog ikke antages at være tilfældet.

65. Det kan udledes af systematikken i artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning, at samtlige de deri opregnede metoder skal anvendes under iagttagelse af det i begge de to første punktummer knæsatte princip om rimelighed. For så vidt denne fremgangsmåde ikke udtrykkeligt måtte fremgå af formuleringen af de i bestemmelsen opregnede tre metoder, må man basere sig på dette kriterium. Og rent bortset herfra, må der til en anvendelse af hver af de tre opregnede metoder antages at være knyttet et forbehold om rimelighed. Den første metode (fastlæggelse af de pågældende omkostninger og den pågældende fortjenstmargen på grundlag af afsætningen hos producenter / eksportører på hjemmemarkedet) skal således opgives til fordel for den anden metode, som der er spørgsmål om her, bl.a. i det tilfælde, at en anvendelse af de pågældende oplysninger ikke vil være rimelig[39]. Kan »ingen af disse metoder anvendes«, skal man skride til en anvendelse af den tredje af de opregnede metoder (oplysninger vedrørende salg i samme erhvervssektor på hjemmemarkedet) eller fastlægge omkostninger og fortjenester på et andet rimeligt grundlag. Ved denne indledende formulering henvises der åbenbart til forudsætningerne for en opgivelse af den første metode til fordel for den anden, hvilket betyder, at også den anden metode kun kan anvendes, såfremt den er rimelig. Hvad angår den tredje af de opregnede metoder, er dette udgangspunkt sikret ved den sidste sætning (»eller på et *andet* rimeligt grundlag«[40]), der dermed har to funktioner, nemlig dels at sikre rimelighed i forbindelse med anvendelsen af den tredje af de opregnede metoder, dels at tjene som en elastisk bestemmelse, der igen henviser til hovedkriteriet i kodeksen.

66. For fuldstændighedens skyld bemærker jeg endelig, at der ikke i sig selv kan antages at foreligge en tilsidesættelse af kodeksen derved, at en deri meget bredt affattet forudsætning (her forudsætningen om »rimelighed« i forbindelse med de relevante omkostninger og fortjenester) er blevet konkretiseret af de antidumpingregeludstedende myndigheder hos de enkelte kontraherende parter. Det er ikke noget krav efter kodeksen, at de parter, der har undertegnet den, i deres respektive bestemmelser ordret gentager de bestemmelser, som overenskomsten indeholder. Det kræves kun, at de pågældende bestemmelser er »i overensstemmelse med« overenskomstens bestemmelser[41], dvs. at de, således som det da også bekræftes af udtrykket »større ensartethed« (og ikke: fuldstændig ensartethed) i præamblen, ikke — til skade for dem, der rammes af antidumpingforanstaltninger[42] — må stride mod de i aftalen indeholdte regler. Man kan ikke se bort fra, at en konkretisering af ubestemte begreber i sidste instans ofte alligevel kan indebære en fravigelse af kodeksen, nemlig når de pågældende som følge af denne konkretisering i enkelte tilfælde bliver stillet ringere end efter selve kodeksen. Som det imidlertid fremgår af mine bemærkninger om bestemmelsens ordlyd og systematik, kan der i så henseende ikke rejses nogen indvendinger mod artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning — navnlig heller ikke for så vidt angår den her omtvis-

39 — I versionerne på de andre officielle sprog er der her ingen ny henvisning til rimelighedsbegrebet, men det anføres i det væsentlige, at de pågældende tal ikke kan anvendes. Efter min opfattelse gør dette ingen forskel.

40 — Min fremhævelse.

41 — Jf. kodeksens artikel 16, stk. 6, litra a).

42 — Jf. Vermulst: *Antidumping Law and Practice in the United States and the European Communities*, 1987, s. 700.

tede anden beregningsmetode. Det kan således ikke lægges til grund, at den nævnte bestemmelse strider imod artikel 2, stk. 4, i antidumpingkodeksen.

67. (2) Sagsøgeren har endvidere gjort gældende, at den omtvistede anden beregningsmetode har ført til, at den normale værdi og eksportprisen i strid med artikel 2, stk. 6, i antidumpingkodeksen er blevet sammenlignet i forskellige handelsled. Den normale værdi er således ikke sammenlignelig med de eksportpriser, der gælder i forbindelse med en struktur som sagsøgerens, dvs. priser ab fabrik. Justeringerne i henhold til den nye grundforordning er ikke tilstrækkelige til at ophæve følgerne af disse problemer.

68. I henhold til artikel 2, stk. 6, i antidumpingkodeksen skal sammenligningen mellem eksportprisen og hjemmemarkedsprisen i eksportlandet ske »i samme handelsled, normalt ab fabrik...«

69. Dette klagepunkt er ikke relevant for problemet, som i realiteten har snæver sammenhæng med spørgsmålet om fastlæggelsen af den normale værdi [43]. Såfremt en inddragelse af de her omhandlede omkostninger og fortjenester (dvs. dem, der gælder, når der foreligger en salgsstruktur for det japanske hjemmemarked) ikke er rimelig, bør dette, således som jeg allerede har bemærket, i første række få indflydelse på fastlæggelsen af den normale værdi, således at disse elementer ikke indgår i denne, og den normale værdi fastlægges på grundlag af en anden metode. I så fald er det heller ikke den af sagsøgeren anfægtede sammenligningsmåde, der er relevant. Såfremt disse omkostninger og fortjenester derimod skal inddrages, fordi dette må anses for rimeligt, gælder de nedenfor anførte betragtninger.

70. En korrekt sammenligning mellem den normale værdi og eksportprisen »ab fabrik« (kodeksens artikel 2, stk. 6) forudsætter for det første, at disse to værdier sammenlignes i det handelsled, som det første salg til en uafhængig køber repræsenterer. Dette indebærer navnlig, at den normale værdi indgår i sammenligningen under inddragelse af salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger samt fortjenester hos distributionsselskaber, der retligt, men ikke økonomisk set, er uafhængige i forhold til det fremstillende moderselskab [44]. Det er først disse selskabers salg til uafhængige købere, der danner grundlag for fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi. Der er herved blot tale om en udmøntning af det princip, hvorefter samtlige de omkostninger og fortjenester, der er forbundet med en faktisk afsætning på hjemmemarkedet, skal indgå ved fastlæggelsen af den normale værdi.

Domstolen har udtrykkeligt knæsat dette princip i dommen i TEC-sagen. I dette tilfælde var der tale om en fastlæggelse af den normale værdi i form af en beregnet værdi, for så vidt angår en virksomhed, der ikke på det japanske marked havde nogen afsætning af den vare, som var genstand for den pågældende procedure (elektroniske skrivemaskiner). Rådet havde fastlagt den normale værdi under inddragelse af salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger hos et tilknyttet forhandlerselskab, som solgte andre produkter og sammenlignet den pågældende værdi med eksportprisen. Domstolen udtalte om dette spørgsmål følgende:

43 — Begrebet »normal værdi« optræder ganske vist ikke i kodeksens artikel 2, stk. 6, men bestemmelsen foreskriver dog, at eksportprisen skal sammenlignes med en størrelse, der omfatter alle de elementer, som grundforordningen sammenfatter under begrebet »normal værdi«.

44 — Jf. i forbindelse med nærværende sag punkt 40 i betragtningerne til Kommissionens forordning om midlertidig told.

»Hvad angår det af TEC anførte om, at den af fællesskabsinstitutionerne anvendte fremgangsmåde strider mod artikel 2, stk. 9 i forordning nr. 2176/84, hvorefter den normale værdi og eksportprisen 'normalt [skal] sammenlignes i samme handelsled, fortrinsvis ab fabrik', kan dette herefter heller ikke lægges til grund. Det er således netop ved at tage udgangspunkt i det første salg til en uafhængig køber, at der kan ske en korrekt fastlæggelse af den normale værdi 'ab fabrik' i tilfælde, hvor et selskab gennemfører sin produktions- og salgsvirksomhed på den måde, som Tokyo Electric Company Ltd. anvender for de produkter, som selskabet afsætter på det japanske marked.« [45]

71. Jeg ser ingen grund til ikke at anlægge de samme betragtninger, hvad angår den fortjenstmargen, der skal tages i betragtning ved fastlæggelsen af den normale værdi [46]. Man kan ligeledes gå ud fra, at disse betragtninger gør sig tilsvarende gældende i forbindelse med fortolkningen af kodeksen, som på det pågældende punkt er i overensstemmelse med den tidligere grundforordning, som der var spørgsmål om i den nævnte dom.

72. Den af sagsøgeren anfægtede bestemmelse er åbenbart i overensstemmelse med det herefter gældende princip, hvorefter sammenligningen i ab fabrik-handelsleddet sigter til priserne over for den første uafhængige køber. Omkostninger og fortjenester efter artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning er udelukkende dem, der gælder »andre producenter eller eksportører« [47], dvs. ikke også dem, der angår virksomheder eller andre, som har købt de pågældende varer hos disse producenter eller eksportører.

73. Sagsøgeren anfører imidlertid, at omkostninger og fortjenester i selskabets tilfælde ikke er blevet fastlagt på samme måde, for så vidt angår henholdsvis den normale værdi og eksportprisen, idet der for disse elementers vedkommende i forbindelse med den normale værdi er blevet taget udgangspunkt i en afsætning i et senere handelsled end ab fabrik (distributørhandelsleddet), mens sagsøgerens eksportpris er en pris ab fabrik. Det må herved medgives sagsøgeren, at den nye grundforordning, jf. artikel 2, stk. 9 og 10, navnlig ikke indeholder bestemmelse om nogen justeringer for at tage hensyn til forskellige generalomkostninger og forskellige fortjenester.

74. Jeg har to bemærkninger hertil.

75. For det første har dette problem intet at gøre med spørgsmålet om den i sagen i henhold til artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning over for sagsøgeren anvendte metode. Har en japansk producent en afsætning på hjemmemarkedet gennem et tilknyttet forhandlerselskab, fastlægges den normale værdi ikke i form af en beregnet værdi, men på grundlag af hovedkriteriet i artikel 2, stk. 3, litra a), i den (nye eller tidligere) grundforordning. I så fald er det nøjagtig det samme problem, der foreligger, for så vidt angår sammenligningen, i tilfælde af salg i fællesskabet, som sker direkte fra eksportøren til en uafhængig køber, uden at der optræder nogen mellemmand. Forholdet er det samme, for så vidt angår anvendelsen af den tredje af de i artikel 2, stk. 3, litra

45 — Præmis 30.

46 — Jf. Kommissionens forordning om midlertidig told, punkt 39, sammenholdt med punkt 40, i betragtningerne.

47 — Efter TEC-dommen forstås der herved i hvert tilfælde den pågældende »økonomiske enhed«.

b), ii), i den nye grundforordning opregnede metoder til fastlæggelse af den normale værdi (beregning på grundlag af salg realiseret i samme erhvervssektor).

76. Den omstændighed, at den nye grundforordning ikke indeholder bestemmelse om justeringer i forbindelse med sammenligningen i sådanne tilfælde, kunne måske give anledning til at rejse det spørgsmål, om reglerne vedrørende sammenligningen (artikel 2, stk. 9 og 10) er gyldige. Der er dog ikke på dette grundlag fremsat nogen argumenter om, at den omtvistede bestemmelse skulle være ugyldig.

77. For det andet har Domstolen flere gange udtalt sig om, hvorvidt den normale værdi og eksportprisen efter den relevante grundforordning [forordningerne nr. 3017/79 og 2176/84] med henblik på sammenligningen skulle fastlægges på grundlag af de samme metoder. Dette spørgsmål er udtrykkeligt blevet besvaret benægtende. Domstolen har antaget, at henholdsvis den normale værdi, eksportprisen og sammenligningen var genstand for særskilte regelsæt [48], og at de forskellige justeringer i forbindelse med henholdsvis eksportprisen og den normale værdi adskilte sig fra hinanden i henseende til såvel deres formål som de nærmere betingelser for deres anvendelse [49]. På dette grundlag har Domstolen i henseende til de relevante gældende grundforordninger forkastet det argument, hvorefter omkostninger uden direkte sammenhæng med afsætningen ikke skal fratrækkes den normale værdi med henblik på sammenligningen, uanset om der er sket en sådan fratrækning i forbindelse med eksportprisen i medfør af artikel 2, stk. 8, litra b) [i samtlige grundforordninger siden forordning nr. 3017/79] [50].

78. I den allerede omtalte dom i TEC-sagen blev problemet endnu engang rejst, for så vidt angår salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger, hvorved Domstolen sammenfattede sin praksis vedrørende dette problem på følgende måde:

»Hvad angår det af TEC anførte, hvorefter salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger skal medtages på samme vis såvel ved fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi som ved fastlæggelsen af eksportprisen i form af en beregnet pris, bemærkes blot, at den opfattelse klart er blevet afvist i Domstolens domme af 7. maj 1987 (240/84, 255/84, 256/84, 258/84 og 260/84, om antidumpingtold på importen af kuglelejer, Sml. s. 1809, 1861, 1899, 1923 og 1975), hvori det blev fastslået, at der gælder tre særskilte regelsæt, som hver især skal overholdes, for henholdsvis fastlæggelsen af den normale værdi, fastlæggelsen af eksportprisen og sammenligningen mellem disse to størrelser.« [51]

79. Jeg er ikke i tvivl om, at denne betragtning principielt gælder tilsvarende, for så vidt angår den fortjeneste, som skal indgå i den normale værdi, der som bekendt efter den nye grundforordning (men også den tidligere grundforordning, jf. opregningen i artikel 2, stk. 9, over de forhold, der kan give anledning til justeringer) ikke kan gøres til genstand for en justering.

48 — Jf. dom af 7.5.1987, sag 240/84, NTN Toyo Bearing mod Rådet, Sml. s. 1809, præmis 13 ff.

49 — Domme af 7.5.1987: Sag 255/84, Nachi Fujikoshi mod Rådet, Sml. s. 1861, præmis 31 ff., sag 258/84, Nippon Seiko mod Rådet, Sml. s. 1923, præmis 43 ff., og sag 260/84, Minebea mod Rådet, Sml. s. 1975, præmis 41 ff.

50 — Jf. note 49.

51 — Jf. ligeledes den den samme dag afsagte dom i sagerne 277/85 og 300/85, Canon mod Rådet, Sml. s. 5731, præmis 37, samt dom i sagerne 273/85 og 107/86, Silver Seiko mod Rådet, Sml. s. 5927.

80. Generaladvokat Sir Gordon Slynn [52] har med rette udtalt, at den efter denne praksis gældende systematiske opdeling også er fastlagt i antidumpingkodeksen, således som det fremgår af opbygningen af artikel 2, stk. 4-6. Hvad angår justeringer af generalomkostninger og fortjenester ved salg foretaget af eksportøren eller et uafhængigt selskab i et senere handelsled end ab fabrik, er disse ikke omfattet af nogen af de i kodeksens artikel 2, stk. 6, andet punktum, nævnte kategorier. Dette fremgår af en sammenligning med bestemmelsens tredje punktum. Formålet med justeringerne i henhold til tredje punktum er »at fastlægge den eksportpris, der normalt anvendes i handelen« [53]. Der skal herved tages hensyn til »omkostninger, herunder skatter og afgifter, samt fortjenester, der er påløbet mellem indførsel og videresalg«. Disse elementer kommer — i forbindelse med eksportprisen i det i kodeksens artikel 2, stk. 6, tredje punktum, omhandlede særlige tilfælde — udover de i andet punktum nævnte, således som det fremgår af ordet »ligeledes« i tredje punktum. Det følger heraf for det første, at begrebet »*salgsvilkår*« kun omfatter omkostningselementer, der har direkte tilknytning til afsætningen (hvilket navnlig *udelukker generalomkostninger*). I de tidligere nævnte »Kuglelejer-sager« synes sagsøgerne også at være gået ud fra denne terminologi [54].

81. Hvad angår *fortjenester*, fremgår det af en sammenligning mellem andet og tredje punktum, at disse heller ikke er omfattet af begrebet »andre forskelligheder, der har betydning for prisernes sammenlignelighed«.

82. Det står utvivlsomt de parter, der har undertegnet kodeksen, frit for at behandle virksomheder, der rammes af eventuelle antidumpingforanstaltninger, mere fordelagtigt, end hvad der følger af denne fortolkning, hvilket dog ikke kan forhindre fællesskabsmyndighederne i fuldt ud at gøre brug af det spillerum, som de har efter kodeksen.

83. Det må herefter fastslås, at artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning ikke strider mod artikel 2, stk. 6, i antidumpingkodeksen.

84. (3) Med hensyn til de af sagsøgerens argumenter vedrørende gyldigheden af artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning, hvorved det gøres gældende, at der er sket en tilsidesættelse af nogle almindelige retsgrundsætninger, angår disse enten den *konkrete anvendelse* af denne bestemmelse over for sagsøgeren og har *intet at gøre med spørgsmålet om bestemmelsens anvendelighed i tidsmæssig henseende*, dvs. klagepunkter, der baserer sig på følgende principper:

— princippet om forbud mod forskelsbehandling

— proportionalitetsprincippet

— princippet om ret og billighed i forbindelse med anvendelsen af fællesskabsretten set i lyset af retssikkerhedsprincippet

— princippet om beskyttelse af velerhvervede rettigheder

— princippet om beskyttelse af den berettigede forventning

— estoppelprincippet

52 — Forslag til afgørelse i TEC-sagen, jf. ovenfor note 15, Sml. s. 5884, på s. 5898.

53 — Sag 260/84, jf. ovenfor note 49, præmis 42.

54 — Sag 260/84, jf. ovenfor note 49, præmis 36.

eller de angår *bestemmelsens gyldighed i tidsmæssig henseende* (jf. artikel 19), dvs. klagepunkter, der er baseret på følgende principper:

— retssikkerhedsprincippet

— princippet om forbud mod tilbagevirkende gyldighed.

85. Ingen af argumenterne vedrører således spørgsmålet om gyldigheden af den omtvistede bestemmelse som sådan. Kun for fuldstændighedens skyld vil jeg her undersøge det ene problem, der, såfremt man opfattede det af sagsøgeren anførte anderledes, ville kunne være relevant for spørgsmålet om bestemmelsens gyldighed, nemlig spørgsmålet om *ligebehandling*. Som bekendt indebærer det fællesskabsretlige ligebehandlingsprincip ikke alene et forbud mod at regulere forhold, som må sidestilles, forskelligt, med mindre en sådan forskellig regulering er objektivt begrundet[55], men også mod at regulere forhold, som er væsentligt forskellige, på samme måde, med mindre en sådan forskellig regulering er tilstrækkeligt begrundet[56]. Anvendelsen af regnskabsmæssige oplysninger vedrørende omkostninger og fortjenester hos andre virksomheder end den berørte kan rejse problemet om en ensartet regulering af forskellige forhold, når den virksomhed, som denne metode anvendes over for, på væsentlige punkter adskiller sig fra de pågældende andre virksomheder og fra de konkurrerende virksomheder, som ligeledes er omfattet af antidumpingproceduren. Den omhandlede bestemmelse ville dog kun ud fra denne betragtning kunne anses for ugyldig, såfremt det i henhold til den under de nævnte omstændigheder ikke var muligt at tage hensyn til forbuddet mod forskelsbehandling, hvilket imidlertid ikke er tilfældet. For det første gælder det som tidligere anført, at anvendelsen af den omtvistede metode kun må ske på en sådan måde, at kravet om rimelighed overholdes. Som det fremgår af meningen og formålet med antidumpingordningen — som er at imødegå følgerne af den skade, der udspringer af en praksis, som begrænser de lige konkurrencemæssige vilkår — kan det aldrig være »rimeligt« at udøve forskelsbehandling over for en virksomhed i forbindelse med en antidumpingprocedure. For det andet må en fortolkningsegnet bestemmelse i den afledte fællesskabsret principielt fortolkes i overensstemmelse med den trinhøjere fællesskabsret. Kun når en sådan fortolkning ikke er mulig, kan der blive tale om at anse bestemmelsen for stridende mod trinhøjere fællesskabsret, således at bestemmelsen er ugyldig[57]. Da bestemmelsen efter sin ordlyd under alle omstændigheder giver adgang til at anvende oplysninger hidrørende fra *sammenlignelige* virksomheder eller, såfremt dette er umuligt eller urimeligt, at skride til en anvendelse af en anden rimelig (ikke-diskriminatorisk) metode, kan jeg ikke se, at bestemmelsen skulle stride mod forbuddet mod forskelsbehandling.

86. b) Sagsøgeren har endvidere fremført en række argumenter, der vedrører anvendeligheden i tidsmæssig henseende af artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning, og som er rettet mod *artikel 19 i den*

55 — Dom af 19.10.1977, sagerne 117/76 og 16/77, Ruckdeschel mod Hauptzollamt Hamburg-St. Annen, Sml. s 1753, præmis 15, og dom af 21.2.1990, sagerne C-267/88 — C-285/88, Wuidart m.fl. mod andelsselskabet Laiterie cooperative eupenoises m.fl., Sml. I, s. 435, præmis 13

56 — Dom af 17.7.1963, sag 13/63, Italien mod Kommissionen, Sml. 1954-1964, s. 433, dom af 23.2.1983, sag 8/82, Wagner mod Bundesanstalt fur landwirtschaftliche Marktordnung, Sml. s. 371, og dom af 13.12.1984, sag 106/83, Sermide mod Cassa Conguagha Zucchero, Sml. s. 4209, præmis 28.

57 — Jf. herved dom af 13.12.1983, sag 218/82, Kommissionen mod Rådet, Sml. s. 4063, dom af 25.11.1986, sagerne 201/85 og 202/85, Klensch mod statssekretæren for landbrug og vinavl, Sml s. 3477, og dom af 4.12.1986, sag 205/84, Kommissionen mod Forbundsrepublikken Tyskland, Sml. s. 3755.

nye grundforordning. Sagsøgeren gør gældende, at der er sket en tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet og af princippet om forbud mod tilbagevirkende gyldighed. Nærmere bestemt anfører sagsøgeren, at der ved den nye grundforordning, som er ufordelagtig for selskabet, for så vidt angår beregningen af den normale værdi, er blevet indført en ny metode under forløbet af en antidumpingprocedure (nemlig den, der ligger til grund for nærværende tvist). Dette strider mod retssikkerhedsprincippet. Endvidere er der tale om tilbagevirkende gyldighed, og af disse grunde og som følge af en manglende begrundelse er artikel 19 i den nye grundforordning ugyldig.

87. aa) Ved nærmere eftersyn fremgår det, at disse argumenter er baseret på to særskilte betragtninger. Det første udgangspunkt er, at den nye grundforordning *indeholder hjemmel* til under omstændigheder som de foreliggende at fastlægge en normal værdi i form af en beregnet værdi, som er mere ufordelagtig for den berørte eksportør end den, der gjaldt efter den metode, som ifølge den tidligere grundforordning kunne anvendes. Det andet udgangspunkt er, at den nye grundforordning *påbyder* en beregningsmåde, som den tidligere grundforordning måske indeholdt hjemmel til, men som den ikke obligatorisk foreskrev i et tilfælde som sagsøgerens, således at den for sagsøgeren mere fordelagtige metode, der blev anvendt for selskabets vedkommende under sagen om import af elektroniske skrivemaskiner, nu på forhånd er udelukket.

88. Før min undersøgelse af de enkelte argumenter vil jeg drøfte de nævnte to udgangspunkter.

89. (1) Hvad angår det første udgangspunkt, mener jeg, at det allerede må anses for afvist ved mine bemærkninger om den nye bestemmelses forenelighed med antidumpingkodeksen.

90. Jeg har allerede bemærket, at der til hver af de i artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning opregnede metoder er knyttet et forbehold om rimelighed. Efter den tidligere grundforordning var dette det eneste kriterium ved ansættelsen af salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger samt fortjeneste (hvorved der i overensstemmelse med kodeksen for fortjenestens vedkommende gjaldt en øverste grænse repræsenterende det normale). Der er på dette punkt en fuldstændig overensstemmelse mellem den tidligere grundforordning og antidumpingkodeksen. Sammenfattende kan man sige, at kriteriet om rimelighed således genfindes i samtlige retsgrundlag — fra antidumpingkodeksen over den tidligere grundforordning til den nye grundforordning. Den nye grundforordning opstiller forskellige beregningsmetoder og en prioritetsrækkefølge i denne forbindelse, men i alle tilfælde sættes der nogle grænser af kriteriet om rimelighed, som også gjaldt i henhold til den tidligere grundforordning.

91. (2) Jeg kommer nu til det andet udgangspunkt, hvorefter den nye bestemmelse tvinger til en anvendelse af den i sagen omtvistede metode i tilfælde som det foreliggende, i forbindelse med hvilke det efter den tidligere grundforordning gjaldt, at der også var mulighed for at anvende den metode, som blev anvendt under den tidligere procedure (og som førte til en afslutning af denne).

92. Man kunne være af den opfattelse, at denne betragtning blot er et spejlvendt billede af den førstnævnte betragtning. Dette er imidlertid ikke helt korrekt. Logisk set er

det ikke udelukket, at såvel den over for Nakajima efter den tidligere grundforordning under proceduren vedrørende importen af elektroniske skrivemaskiner anvendte metode som den under nærværende procedure anvendte ville kunne anses for at opfylde kriteriet om rimelighed, men tilbage står dog, at den nye grundforordning begrænser den hjemlede valgmulighed — dvs. fællesskabsmyndighedernes skønsmæssige beføjelser — til den i sagen anvendte metode.

93. Jeg er imidlertid af den opfattelse, at de to metoder er så væsentligt forskellige fra hinanden, at kun en af dem vil kunne være rimelig i en given situation. Som allerede nævnt er det også efter meningen og målsætningen med antidumpingordningen et formål med kriteriet om rimelighed, at der ikke må ske forskelsbehandling mellem de virksomheder, der rammes af antidumpingforanstaltninger. Ud fra denne betragtning kan en anvendelse af forskellige metoder på identiske sagsforhold ikke anses for rimeligt.

94. bb) På dette grundlag kan jeg indskrænke mig til nogle enkelte bemærkninger vedrørende sagsøgerens argumenter.

95. (1) Det anførte om, at der er sket en tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet og af princippet om forbud mod tilbagevirkende gyldighed, må forkastes allerede af den grund, at bestemmelsen i artikel 2, stk. 3, litra b), ii), hvis ændring sagsøgeren anfægter, er uforandret, for så vidt angår bestemmelsens retsvirkninger. For det første er der dermed ikke tale om nogen ændring med konsekvenser for en allerede iværksat procedure, hvilket ville have kunnet være problematisk, når henses til retssikkerhedsprincippet. For det andet foreligger der heller ikke nogen tilbagevirkende gyldighed, idet de på allerede indtrufne sagsforhold anvendte regler ikke har adskilt sig fra dem, der fandt anvendelse før ændringen. Dette er navnlig af betydning for spørgsmålet om den endelige opkrævning af den midlertidige told (artikel 2 i forordning nr. 3651/88), som efter min opfattelse er udtryk for en foranstaltning med tilbagevirkende gyldighed, hvilket indebærer, at artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning for så vidt, jf. artikel 19, ville have medført retsvirkninger med tilbagevirkende kraft, såfremt bestemmelsen på det af sagsøgeren anførte punkt ville have forringet eksportørernes retstilling.

96. Efter min opfattelse er det anførte tilstrækkeligt til, at artikel 19 i den nye grundforordning, *for så vidt angår nærværende tvist*, materielretligt må anses for ubehæftet med mangler. Ganske vist er der ved den nye grundforordning indført en række yderligere ændringer, hvis følger endnu ikke er blevet undersøgt nærmere. Såfremt det skulle vise sig, at de nye bestemmelser er mindre fordelagtige for eksportørerne end de tidligere gældende, ville der opstå de samme problemer som dem, der ville have gjort sig gældende, såfremt der var blevet konstateret en sådan forringet retstilling i forbindelse med artikel 2, stk. 3, litra b), ii). Jeg mener dog i denne forbindelse på grundlag af artikel 184 at kunne indskrænke mig til at undersøge de problemer, som er blevet rejst under sagen. Den nævnte bestemmelse omhandler en del af den prøvelse, der kan ske under direkte søgsmål, jf. herved EØF-Traktatens 173. Logisk rigtigt er der efter bestemmelsen ikke tale om nogen omfattende prøvelse af gyldigheden af den pågældende retsakt, men om en prøvelse af, hvorvidt retsakten »[af] de i artikel 173, stk. 1, nævnte grunde... ikke kan finde anvendelse«. Enhver part kan »påberåbe sig«

disse grunde. Begrænsningen af prøvelsen til kun at omfatte de grunde, der påberåbes, således som dette fremgår af EØF-Traktatens artikel 173, gælder dermed ligeledes, hvad angår Traktatens artikel 184.

97. (2) Det er også på dette grundlag, at drøftelsen af det af sagsøgeren anførte vedrørende manglende begrundelse må ske. Efter min opfattelse var det ufornødent særligt at redegøre for artikel 19 i den nye grundforordning i betragtningerne til denne. Da bestemmelsen således hverken rejser nogen problemer med hensyn til princippet om forbud mod tilbagevirkende gyldighed, eller hvad angår retssikkerhedsprincippet, idet den derimod blot foreskriver en anvendelse af reglerne i den nye grundforordning på allerede iværksatte procedurer, er bestemmelsen kun et led i den nye grundforordning som helhed og indgår i ordningen i henhold til denne[58]. I øvrigt fremgår det af betragtning 33 til den nye grundforordning, at artikel 2, stk. 3, litra b), ii), er en præcisering, hvilket indirekte klargør artikel 19's rolle, for så vidt denne bestemmelse angår artikel 2, stk. 3, litra b), ii).

98. 2. Sagsøgeren har endvidere gjort gældende, at det er med urette, at Rådet over for selskabet *anvendte* den anden af de i artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning opregnede metoder.

99. I denne forbindelse vil jeg inden for rammerne af den her omhandlede undersøgelse indledningsvis kun drøfte de argumenter, som angår beregningen af den normale værdi som sådan, og som ikke vedrører spørgsmålet om sammenligningen mellem den normale værdi og eksportprisen. Argumenterne vedrørende sidstnævnte spørgsmål vil blive drøftet i et særligt afsnit (nedenfor punkt IV).

100. a) Inden for de således fastlagte rammer må der for det første ske en undersøgelse under ét af de tre argumenter, som i det væsentlige har samme genstand, og som vedrører Rådets udøvelse af sine skønsmæssige beføjelser i henseende til antidumpingkodeksen og bestemte almindelige retsgrundsætninger.

101. Sagsøgeren har i første række — subsidiært i forhold til det allerede forkastede argument om, at selve den anvendte bestemmelse strider mod antidumpingkodeksen — gjort gældende, at anvendelsen af bestemmelsen konkret strider mod kodeksen. Når henses til sagsøgerens særlige struktur, der adskiller sig fra andre virksomheders, navnlig dem, hvis forhold der i sagen er blevet taget udgangspunkt i ved ansættelsen af omkostninger og fortjenester, er Rådets fremgangsmåde, hvorved det anvendte den pågældende metode, »urimelig« og strider mod antidumpingkodeksen. For det andet burde fællesskabsmyndighederne ved anvendelsen af den pågældende bestemmelse have udøvet deres skønsmæssige beføjelser under hensyntagen til sagsøgerens anderledes struktur. Ved at undlade dette har fællesskabsmyndighederne ikke alene tilsidesat den obligatoriske regel i den nye grundforordning, hvorefter den normale værdi skal fastlægges på et rimeligt grundlag, men herudover krænket almindelige retsgrundsætninger, nærmere bestemt princippet om ret og billighed i forbindelse med anvendelsen af fællesskabsretten og proportionalitetsprincippet. For det tredje er den anvendte

58 — Jf. dom af 22.1.1986, sag 250/84, Eridania m.fl. mod Cassa Conguaglia Zucchero m.fl., Sml. s. 117, præmis 37, og dom af 2.5.1990, sag C-27/89, Scarpe mod ONIC, Sml. I, s. 1701, præmis 27.

fremgangsmåde diskriminatorisk og strider dermed mod ligebehandlingsprincippet.

102. Jeg bemærker indledningsvis, at det var med rette, at Rådet fastlagde den normale værdi i form af en beregnet værdi [artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning], da det er ubestridt, at sagsøgeren ikke sælger printere på det japanske marked, således at det var udelukket at anvende artikel 2, stk. 3, litra a), hvorefter der frit kan vælges mellem metoderne i henholdsvis i) og ii) i artikel 2, stk. 3, litra b).

103. Det fremgår af systematikken i artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning, at de tre deri opregnede metoder skal tages i betragtning i den rækkefølge, hvori de optræder i bestemmelsen. Det er kun, såfremt ingen af disse metoder kan anvendes, at man må ty til den generelle bestemmelse, hvorefter salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger samt fortjeneste kan fastlægges »på et andet rimeligt grundlag«.

104. Det var herved med rette, at Rådet undlod at anvende den første af de nævnte metoder[59], da sagsøgeren ikke sælger samme vare på det japanske marked. Udelukkende for fuldstændighedens skyld vil jeg her — idet sagsøgeren er af den opfattelse, at anvendelsesområdet for metoden er ubestemt — præcisere dennes betydning, således som jeg forstår den. Efter min opfattelse er der tale om en metode, som er baseret på en afsætning af en eller flere modeller inden for en bestemt kategori af varer på hjemmemarkedet. Med udgangspunkt i denne afsætning sker der herefter en fastlæggelse af den normale værdi af andre (eksporterede) modeller inden for samme kategori. I den tyske version anvendes — åbenbart af denne grund — ikke udtrykket »gleichartige Ware«, men et andet og videre begreb (»Waren gleicher Art«). På de fleste andre af de officielle sprog kommer denne forskel i forhold til udtrykket »gleichartige Ware« (jf. artikel 2, stk. 12) kun til udtryk i form af en angivelse i pluralis, idet det kun er i den danske og i den italienske version, man ikke genfinder denne forskel.

105. Under disse omstændigheder havde Rådet pligt til at efterprøve — og for så vidt kan dets handlemåde ikke kritiseres — hvorvidt der burde ske en anvendelse af den af sagsøgeren anfægtede anden metode. Rådet fulgte Kommissionens opfattelse og mente, at dette burde være tilfældet. Jeg kan *ikke* tilslutte mig denne opfattelse. Rådet må nemlig ved sin fremgangsmåde derimod antages at have tilsidesat den i artikel 2, stk. 3, litra b), ii), foreskrevne regel om, at salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger samt fortjeneste skal fastlægges på et rimeligt grundlag.

106. Det er i denne sammenhæng nødvendigt at uddybe betragtningerne vedrørende meningen og formålet med fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi og nærmere at drøfte, hvad der følger heraf, for så vidt angår kriteriet om rimelighed.

107. Jeg har allerede nævnt, at Domstolen i sagerne vedrørende importen af elektroniske skrivemaskiner antog, at formålet med den beregnede normale værdi var at fastlægge salgsprisen for et produkt, således som

59 — »Størrelsen af salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger samt fortjeneste beregnes på grundlag af producentens eller eksportørens faktiske omkostninger og den fortjeneste, de har opnået på fortjenstgivende salg af samme vare på hjemmemarkedet.«

denne ville være, såfremt produktet solgtes i oprindelses- eller eksportlandet. Dette udgangspunkt er utvivlsomt det rigtige i mange tilfælde, men kan efter min opfattelse ikke gælde uindskrænket.

108. Til nærmere belysning heraf vil jeg placere Domstolens udtalelse i den sammenhæng, hvori den indgår.

109. I sagerne vedrørende importen af elektroniske skrivemaskiner skulle der principielt træffes afgørelse på grundlag af tre forskellige sagsforhold. I de allerede nævnte sager, *Brother, Canon og Silver Seiko*, blev den normale værdi fastlagt på grundlag af artikel 2, stk. 3, litra a), for så vidt angår de modeller, som eksportørerne havde en afsætning af på det japanske marked, mens den normale værdi for de øvrige modellers vedkommende blev fastlagt i form af en beregnet værdi. I sidstnævnte tilfælde blev salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger fastsat under hensyntagen til omkostningerne hos forhandlerselskaber tilknyttet de tre nævnte producenter. Hvad angår fortjenesterne, blev disse fastlagt på grundlag af de margener, som var blevet beregnet for de modeller, som solgtes på hjemmemarkedet.

110. I *TEC*-sagen havde sagsøgeren ganske vist også et tilknyttet forhandlerselskab. TEC markedsførte dog ikke elektroniske skrivemaskiner på det japanske marked, hverken gennem dette selskab eller på anden måde. Derimod var der på det japanske marked en afsætning af en række andre elektroniske produkter, som ifølge det af TEC oplyste også omfattede »kontorudstyr«. Forhandlerselskabet solgte kasseapparater, elektroniske vægte og andre produkter. Under disse omstændigheder blev salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger fastsat under hensyntagen til forhandlerselskabets omkostninger, og fortjenesterne blev fastsat på grundlag af de fortjenester, som selskabet Canon opnåede i forbindelse med afsætningen af elektroniske skrivemaskiner på det japanske marked gennem sit forhandlerselskab.

111. I *Sharp*-sagen [60] havde sagsøgeren kun en meget lille afsætning på hjemmemarkedet af elektroniske skrivemaskiner. Det stod dog klart, at der blev afsat andre produkter på hjemmemarkedet, men denne afsætnings omfang fremgår ikke af retsmøderapporten. Sagsøgeren havde et tilknyttet forhandlerselskab ligesom de andre producenter, der anfægtede den pågældende forordning om endelig told [61]. Salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger samt fortjeneste blev her fastlagt som i TEC's tilfælde.

112. Som det fremgår af dette overbliksbillede, var de pågældende skrivemaskineproducenters tilstedeværelse på det japanske marked mere eller mindre udpræget — i højere grad i Brother's, Canon's og Silver Seiko's tilfælde, og i mindre grad i TEC's og Sharp's tilfælde. Mens der for TEC's og Sharp's vedkommende nemlig blot var et forhandlerselskab som salgsstruktur på det japanske marked, kom hertil for Brother's, Canon's og Silver Seiko's vedkommende, at disse selskaber rent faktisk også solgte elektroniske skrivemaskiner på det japanske marked, selv om denne afsætning ikke omfattede alle de til Fællesskabet eksporterede modeller. Denne forskel kommer også til udtryk i Domstolens præmisser i dommene i

60 — Dom af 5.10.1988, sag 301/85, Sharp Corporation mod Rådet, Sml. s. 5813.

61 — Rådets forordning nr. 1698/85 af 19.6.1985 om indførelse af en endelig antidumpingtold på importen af elektroniske skrivemaskiner med oprindelse i Japan (EFT L 163, s. 1).

Brother- og Sharp-sagerne. I præmis 19 i dommen i Brother-sagen og i præmis 10 i dommen i Sharp-sagen lagde Domstolen til grund, at der ville ske en forskelsbehandling mellem producenter, såfremt den beregnede værdi af produkter fremstillet af en producent, der sælger lignende varer på eksportlandets hjemmemarked, blev fastlagt på en anden måde end den beregnede værdi af produkter fremstillet af en producent uden nogen sådan afsætning på hjemmemarkedet.

113. På dette sted vil det være på sin plads at præcisere den bestående sammenhæng mellem henholdsvis den citerede domspraksis og meningen og formålet med fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi efter den nye grundforordning og at uddybe de overvejelser, som jeg allerede andetsteds har givet en indledende redegørelse for.

114. Alt efter de faktiske omstændigheder, på grundlag af hvilke man fastlægger den normale værdi, foreligger der forskellige økonomiske situationer, således at det økonomiske grundlag for indførelsen af antidumpingtold også er forskelligt i hvert enkelt tilfælde.

115. I det tilfælde, hvor hovedkriteriet gør sig gældende, jf. artikel 2, stk. 3, litra a), i den nye grundforordning, er den sammenlignelige pris, der faktisk er betalt eller skal betales i normal handel for samme vare til forbrug i eksport- eller oprindelseslandet, højere end eksportprisen. I så fald er forholdet pr. definition det, at den pågældende producent (eller eksportør) optræder forskelligt på to markeder (hjemmemarkedet og det pågældende eksportmarked). At en sådan praksis ikke er udtryk for loyal konkurrence, er uden videre indlysende. Der består nemlig i sådanne tilfælde en risiko for, at producenten eller eksportøren økonomisk understøtter de lave priser på eksportmarkedet ved hjælp af højere priser på hjemmemarkedet og dermed skaffer sig en uberettiget fordel i forhold til de andre konkurrenter, der driver virksomhed på eksportmarkedet.

116. Såfremt samme vare derimod ikke sælges i normal handel på eksportlandets eller oprindelseslandets hjemmemarked, eller såfremt et sådant salg ikke muliggør en passende sammenligning [artikel 2, stk. 3, litra b), i den nye grundforordning], skal der træffes et valg mellem to subsidiære kriterier. Efter det først kriterium (i) er den normale værdi den sammenlignelige pris for samme vare, når denne udføres til et tredjeland. Denne fremgangsmåde adskiller sig i det væsentlige kun fra fremgangsmåden efter artikel 2, stk. 3, litra a), derved, at den pågældende forskel ikke angår henholdsvis producentens eller eksportørens hjemmemarked og det pågældende eksportmarked, men dette eksportmarked og et andet eksportmarked. I disse tilfælde ligger de økonomiske betragtninger, som begrunder indførelsen af en antidumpingtold, således ganske tæt op ad, hvad der er tilfældet i forbindelse med hovedkriteriet.

117. Jeg kommer nu til spørgsmålet om fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi. Sagsøgerne i sagerne for Domstolen vedrørende importen af elektroniske skrivemaskiner havde som bekendt gjort gældende, at den beregnede normale værdi skulle være udtryk for den rimelige værdi, der måtte tillægges den eksporterede

vare. Ud fra et økonomisk synspunkt finder jeg ikke dette udgangspunkt uantageligt. Ved en efterprøvelse på grundlag af et sådant kriterium vil man således undersøge, hvorvidt eksportøren sælger sine produkter på eksportmarkedet til priser, der dækker samtlige omkostninger og omfatter en rimelig fortjenstmargen. Såfremt prisen ligger under denne grænse, bliver det muligt for eksportøren på grundlag heraf fra eksportmarkedet at fortrænge de konkurrenter, der driver virksomhed dér (uden at der er noget økonomisk grundlag for de pågældende lave priser). Det bliver herefter muligt for vedkommende eksportør — alt efter i hvor høj grad, det er lykkedes at fortrænge de andre konkurrenter fra markedet — at udligne tabene ved denne prispolitik ved på ny at forhøje priserne. Det er åbenbart, at antidumpingtold i sådanne tilfælde skal tjene som en kompensationsmekanisme.

118. Det udgangspunkt, som Domstolen derimod har lagt til grund med hensyn til fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi, er den situation, som ville foreligge, såfremt produktet solgtes på eksportørens hjemmemarked. Herved søges det opnået, at resultatet af fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi ligger så tæt op ad den normale værdi efter artikel 2, stk. 3, litra a), som muligt. I denne forbindelse foreligger den økonomiske begrundelse for en antidumpingtold, som artikel 2, stk. 3, litra a), går ud fra, dog ikke altid. Den, der ikke har nogen afsætning på hjemmemarkedet, kan ikke gøre nogen forskel mellem dette marked og eksportmarkedet og drage uberettigede fordele heraf. Dette indebærer imidlertid ikke, at udgangspunktet efter den nævnte praksis i sådanne tilfælde aldrig er relevant. Efter min opfattelse bør fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi ske på en måde, der ligner metoden efter artikel 2, stk. 3, litra a), når den pågældende situation *minder om* de deri omhandlede omstændigheder. Der sigtes herved i første række til de *muligheder*, som den berørte virksomhed har for til enhver tid at fremkalde den i artikel 2, stk. 3, litra a), omhandlede situation eller for at forhindre, at der konstateres dumping efter bestemmelsen, ved at undlade at sælge bestemte modeller inden for samme kategori på hjemmemarkedet, selv om virksomheden har mulighed herfor [jf. artikel 2, stk. 3, litra b), ii), tredje punktum, i den nye grundforordning]. Dette bliver endvidere aktuelt, såfremt virksomheden på hjemmemarkedet afsætter produkter, der teknologisk har tilknytning til de eksporterede produkter, men som i forhold til disse dog ikke kan anses som »gleichartige Waren« eller »Waren gleicher Art« [62] [jf. artikel 2, stk 3, litra b), ii), sjette punktum, i den nye grundforordning]. Jeg finder det imidlertid uantageligt at fastlægge den normale værdi på grundlag af en salgspris for en lignende vare på hjemmemarkedet, såfremt et sådant salg eller i hvert fald et salg inden for samme sektor må anses for noget rent hypotetisk. I sådanne tilfælde må fællesskabsmyndighederne, såfremt de vil gå frem således, afvente den videre udvikling og i givet fald senere indføre en antidumpingtold.

119. Det er herefter ikke overraskende, at Domstolen i Brother-, Canon-, og Silver Seiko-sagerne tiltrådte den af Rådet valgte metode til fastlæggelse af den normale værdi i form af en beregnet værdi. Disse producenter solgte således elektroniske skrivemaskiner på det japanske marked gennem en bestående forhandlerstruktur (et tilknyttet forhandlerselskab). De kunne i kraft af denne struktur på et hvilket som helst tidspunkt udvide deres markedsføring til også at omfatte andre af de eksporterede model-

62 — Jf. ovenfor punkt 104.

ler, såfremt dette måtte anses som en økonomisk hensigtsmæssig disposition. Det var derfor med rette, at salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger samt fortjeneste blev fastsat på grundlag af den konkrete afsætning på det japanske marked.

120. At den samme fremgangsmåde (hvad angår salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger) også blev anvendt for TEC's og Sharp's vedkommende, forekommer mig mindre indlysende, men dog forståeligt. TEC rådede trods alt over en selvstændig salgsstruktur og havde på det japanske marked en afsætning af produkter, som ifølge selskabet var omfattet af begrebet »kontorudstyr«. Der var således en afsætning inden for samme erhvervssektor tillige med en salgsstruktur, som i givet fald kunne udnyttes til at sælge elektroniske skrivemaskiner.

121. I Sharp's tilfælde var der en mindre afsætning af elektroniske skrivemaskiner på hjemmemarkedet gennem et til det fremstillende moderselskab tilknyttet forhandlerselskab tillige med en afsætning af andre produkter. Heller ikke i dette tilfælde forekom det på forhånd fejlagtigt at fastlægge den normale værdi ud fra en hypotetisk forudsætning om en tilstrækkelig stor afsætning af elektroniske skrivemaskiner på det japanske marked, navnlig for så vidt — men retsmøderapporten indeholder dog ingen oplysninger herom — Sharp's egen afsætning af elektroniske skrivemaskiner i Japan kun lå lige under den grænse, under hvilken en afsætning anses for ubetydelig. Under alle omstændigheder ville Sharp i kraft af sin salgsstruktur have kunnet gøre et forsøg på at opnå en større afsætning.

122. Det vil her hverken være på sin plads eller nødvendigt i fuldt omfang at redegøre for hvert at de konkrete tilfælde, som forelå for Domstolen, eller at undersøge spørgsmålet om anvendelsen af den fremgangsmåde, hvorefter fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi skete med udgangspunkt i en hypotetisk afsætning af den pågældende vare i oprindelses- eller eksportlandet. I nærværende sag foreligger der nemlig en helt anden situation, hvor der savnes ethvert grundlag for en sådan fremgangsmåde. Sagsøgeren har således ingen afsætning af nåleprintere på det japanske marked og råder heller ikke over nogen salgsstruktur, som selskabet i denne forbindelse ville kunne basere sig på. Efter Rådets opfattelse forudsætter en sådan afsætning en struktur som den hos de andre virksomheder, hvis forhold der blev taget udgangspunkt i ved beregningen af den normale værdi (dvs. et forhandlerselskab med de relevante personalemæssige og materielle ressourcer).

123. Den nævnte situation svarer ikke til det i artikel 2, stk. 3, litra a), i den nye grundforordning omhandlede tilfælde og nærmer sig end ikke et sådant. Ser man udelukkende på situationen ud fra denne omstændighed, kan der ikke være tale om at gøre nogen forskel på henholdsvis det japanske marked og markedet i Fællesskabet eller om noget sådant inden for en nær fremtid, ligesom man ikke kan forestille sig noget misbrug af muligheder efter den bestående struktur i form af skjulte tiltag eller omgåelser.

124. Under disse omstændigheder ville det være udtryk for en forskelsbehandling af Nakajima i forhold til de andre virksomheder, såfremt selskabet blev behandlet på nøjagtig samme måde som disse, således at den pågældende foranstaltning — hvilket jeg al-

lerede har bemærket — også ville være urimelig som stridende mod den nye grundforordning. Hvad nemlig angår de højere salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger hos de andre virksomheder, som råder over en egen salgsstruktur, er der og kan der ikke være tale om sådanne omkostninger. Lige så lidt er der noget grundlag for for sagsøgerens vedkommende at regne med den fortjeneste, der er blevet ansat, for så vidt angår andre producenters afsætning på hjemmemarkedet.

125. Man kunne på dette sted spørge, om dette ræsonnement overhovedet efterlader noget anvendelsesområde for den af sagsøgeren anfægtede anden metode i artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning. Man kunne få det indtryk, at det resultat, jeg er kommet frem til, er i modstrid med det indledningsvis anførte om, at den anden metode er forenelig med påbuddet om »rimelighed« i henhold til kodeksen. I de allerede nævnte tilfælde med Sharp og TEC blev der dog ved fastlæggelsen af den normale værdi regnet med andre virksomheders fortjenstmargen. Dette forekommer af de allerede nævnte grunde antageligt. Endvidere kan der blive tale om at fastlægge den normale værdi i form af en beregnet værdi efter denne metode, når en afsætning på hjemmemarkedet er forbundet med tab. I henhold til artikel 2, stk. 4, i den nye grundforordning kan den normale værdi i sådanne tilfælde bl.a. fastlægges i form af en beregnet værdi, og i så fald kan jeg ikke se, at der er nogen betænkeligheder ved at anvende den af sagsøgeren anfægtede metode.

126. Sagsøgeren har herved — som reaktion på det af Rådet med bestemthed anførte, hvorefter sagsøgerens argumenter allerede ved Domstolens afgørelser vedrørende antidumpingforanstaltningerne over for importen af elektroniske skrivemaskiner er blevet forkastet — under den mundtlige forhandling på grundlag af talangivelser vedrørende afsætningen af skrivemaskiner i Japan søgt at påvise, at det ville have været muligt for selskabet, selv med dets simple struktur, også at have en betydelig afsætning af nåleprintere på hjemmemarkedet.

127. Rent bortset fra det problem i henseende til rettergangsreglerne, som det sene tidspunkt for dette arguments fremsættelse rejser, er jeg i øvrigt af den opfattelse, at disse talangivelser ikke kan tillægges nogen bevisværdi, da det drejer sig om absolutte tal for afsætningen uden angivelser vedrørende markedsandele. For så vidt sagsøgerens argumentation overhovedet måtte kunne tages i betragtning, er det under alle omstændigheder på forhånd udelukket, at man derved kan godtgøre noget med hensyn til en indtrængen på markedet for skrivemaskiner — for ud fra dette udgangspunkt at slutte noget med hensyn til en tilsvarende indtrængen på markedet for printere og derefter på dette grundlag at fastslå noget med hensyn til sagsøgerens absolutte (mulige) afsætning på markedet for printere. Jeg bemærker herved, at de under den mundtlige forhandling fremlagte angivelser vedrørende afsætningen varierede betydeligt fra år til år, hvilket tyder på en sporadisk afsætning. Med hensyn til elektroniske skrivemaskiner må sagsøgeren, for så vidt angår undersøgelsesperioden i forbindelse med den pågældende antidumpingprocedure (1.4.1983 — 31.3.1984, jf. punkt 6 i betragtningerne til forordning nr. 3643/84 [63]), endvidere antages at have erkendt, at selskabets afsætning måtte anses for at være af sporadisk art, og at den derfor ikke udgjorde noget egnet grundlag i forbindelse med beregningen af den normale værdi.

128. Endelig omfatter langt den største del af afsætningen siden 1984 *mekaniske* skrivemaskiner, der hverken teknologisk eller funktionelt kan sammenlignes med printere,

63 — EFT L 335, s. 43.

hvilket er en yderligere omstændighed, der bidrager til at gøre det vanskeligt at anlægge et skøn med hensyn til den eventuelle afsætning af et bestemt produkt på grundlag af bestemte antagelser vedrørende afsætningen af et andet produkt.

129. Jeg vil herefter foreløbig lægge til grund, at den af sagsøgeren anfægtede anden af de i artikel 2, stk. 3, litra b), ii), opregnede metoder ikke burde have været anvendt, idet denne fremgangsmåde i strid med første og andet punktum i bestemmelsen var urimelig. Da argumenterne vedrørende en tilsidesættelse af kodeksen og de føromtalte almindelige retsgrundsætninger angår præcis det samme problem, er det ufornødent særskilt at gå nærmere ind herpå.

130. Når henses til det anførte vedrørende salg af skrivemaskiner, kunne den tredje af de opregnede metoder heller ikke komme i betragtning, således at man som en sidste løsning burde være faldet tilbage på den generelle bestemmelse i artikel 2, stk. 3, litra b), ii), hvorefter den normale værdi beregnes »på et andet rimeligt grundlag«. Herefter burde den normale værdi være blevet beregnet på basis af de faktiske omkostninger i forbindelse med eksporten tillige med en i så henseende rimelig fortjenstmargen, hvorefter det på grundlag af en sammenligning med eksportprisen burde undersøges, hvorvidt eksportprisen måtte anses som en dumpingpris (således at prisen som sådan, såfremt den ikke kunne anses som en dumpingpris, burde lægges til grund som rimelig ud fra et økonomisk synspunkt).

131. Da dette ikke skete, og når henses til, at en sådan fremgangsmåde ifølge det af Nakajima anførte, hvis rigtighed ikke er blevet bestridt, ville have ført til et for sagsøgeren mere fordelagtigt resultat, bør *den anfægtede forordning annulleres i det omfang, der er nedlagt påstand herom.*

132. Jeg bemærker endelig, at resultatet bliver det samme, selv om man anser det af sagsøgeren under den mundtlige forhandling anførte for bevist. Dette ville nemlig indebære, at der ved beregningen af den normale værdi på grundlag af en afsætning på hjemmemarkedet — den i så fald relevante metode — under alle omstændigheder i den normale værdi måtte ske en inddragelse af sagsøgerens salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger, uforandrede, hvorimod de højere salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger hos andre japanske virksomheder ikke ville komme på tale. Dette er da også den metode, som er angivet ved det tredje alternativ i artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning.

133. Selv i så fald måtte der gives sagsøgeren *medhold* i sagen, uden at det ville være nødvendigt særligt at undersøge de andre argumenter vedrørende samme problem.

134. I betragtning af dette *resultat* ville jeg kunne afslutte mit forslag til afgørelse her. For fuldstændighedens skyld må jeg imidlertid for det tilfælde, at Domstolen ikke tilslutter sig min opfattelse, også tage stilling til sagsøgerens øvrige argumenter.

135. b) Sagsøgeren har herved blandt andet gjort gældende, at Rådet har begået magtfordrejning (den sidste af de i EØF-Traktatens artikel 173, stk. 1, nævnte omstændigheder).

136. Inden min drøftelse af de i denne forbindelse fremførte argumenter vil jeg gerne kort minde om den fællesskabsretlige definition af begrebet magtfordrejning.

137. Der foreligger i først række magtfordrejning, såfremt fællesskabsmyndighederne har udøvet deres beføjelser til at forfølge andre mål end de i den pågældende lovgivning hjemlede [64]. Ifølge Domstolens praksis vedrørende EKSF-Traktatens artikel 33 foreligger der ligeledes magtfordrejning, såfremt vedkommende myndighed som følge af en så alvorlig mangel på forudseenhed eller omhu, at det må sidestilles med en krænkelse af det lovbestemte formål, har forfulgt andre formål end dem, der ligger til grund for dens beføjelser [65].

138. Forskellen mellem disse to tilfælde er efter min opfattelse, at den pågældende fællesskabsmyndighed i førstnævnte tilfælde handler bevidst, mens den i det sidstnævnte tilfælde udviser en så alvorlig mangel på omhu, at det må sidestilles med en bevidst handling [66].

139. For at komme igennem med et anbringende om magtfordrejning må en sagsøger pege på objektive, afgørende og samstemmende indicier, på grundlag af hvilke det må antages, at fælleskabsmyndighederne har gjort sig skyldig i en handlemåde af den nævnte art [67].

64 — Dom af 5.5.1966, sagerne 18/65 og 35/65, Gutmann mod Kommissionen, Sml. 1965-1968, s. 175, og dom af 21.6.1984, sag 69/83, Lux mod Revisionsretten, Sml. s. 2447, præmis 30.

65 — Dom af 29.11.1956, sag 8/55, Fédération charbonnière de Belgique mod Den Høje Myndighed, Sml. 1954-1964, s. 29, og dom af 8.7.1965, sagerne 3/64 og 4/64, Chambre syndicale de la sidérurgie française m.fl. mod Den Høje Myndighed, Sml. 1965-1968, s. 93).

66 — Jf. herved: *Nichtigkeits- und Untätigkeitsklagen im Recht der Europäischen Gemeinschaften*, 1985, s. 175.

67 — Jf. note 64.

140. Efter disse principper kan det i sagen ikke lægges til grund, at der er begået en magtfordrejning.

141. Såfremt jeg har forstået sagsøgerens udførlige redegørelse på dette punkt korrekt, gør sagsøgeren gældende, at fælleskabsmyndighederne har handlet i overensstemmelse med følgende to formål, der ikke er hjemlet i grundforordningen (det være sig den tidligere eller den nye):

— De har bevidst forsøgt at skade sagsøgeren.

— De har villet undgå søgsmål, hvorunder andre japanske producenter ville påberåbe sig nærværende sag som et fortilfælde.

142. Sagsøgeren har for det første gjort gældende, at fællesskabsmyndighederne ved deres handlemåde har undladt at udøve deres skønsmæssige beføjelser. Sagsøgeren anfører herved, at fællesskabsmyndighederne undlod at tage de af sagsøgeren vedrørende selskabets særlige struktur fremlagte beviser i betragtning. Fællesskabsmyndighederne undlod at besvare den skrivelse fra sagsøgeren, hvorved selskabet redegjorde for dets særlige struktur, ligesom de heller ikke efterkom sagsøgerens anmodning heri om en redegørelse vedrørende den valgte metode til fastlæggelse af den normale værdi [68].

143. Hvad først angår argumentet om, at de nævnte angivelige beviser ikke blev taget i betragtning, bemærker jeg, at fællesskabsmyndighederne allerede fra proceduren vedrørende elektroniske skrivemaskiner var bekendt med sagsøgerens struktur. Som allerede nævnt består Rådets fejl ikke i en mangelfuld vurdering af de faktiske omstændig-

68 — Ved disse argumenter sigtes der til sagsøgerens skrivelse af 2.9.1988 til Kommissionen.

heder, men angår de retlige følger, som Rådet traf bestemmelse om på grundlag af de pågældende — ubestridelige — faktiske omstændigheder.

144. Hvad dernæst angår de to andre argumenter, kan jeg ikke se noget belæg for magtfordrejning af den af sagsøgeren angivne art på det grundlag, at sagsøgerens skrivelse af 2. september 1988 ikke blev besvaret. Jeg henviser herved til artikel 7, stk. 4, litra c), i den nye grundforordning og til mine bemærkninger i punkt 28 i dette forslag til afgørelse.

145. Jeg finder heller ikke noget belæg for, at der er begået magtfordrejning, på grundlag af det af sagsøgeren anførte, hvorefter Rådet med urette betegnede den anvendte fremgangsmåde i forbindelse med beregningen som værende i overensstemmelse med Kommissionens »sædvanlige praksis«. Jeg forstår dette således, at den under proceduren vedrørende importen af elektroniske skrivemaskiner over for de andre virksomheder anvendte metode, som var genstand for de pågældende retsforhandlinger for Domstolen, dermed nu burde have været anvendt over for sagsøgeren.

146. Hvad endelig angår det anførte om, at Kommissionen i en skrivelse af 13. februar 1989 [69] støttede fastlæggelsen af den normale værdi på artikel 2, *stk. 4*, i den nye grundforordning, mener jeg, at der ved den omtvistede udtalelse, som — dette må medgives — henviser til en ikke-anvendelig bestemmelse, åbenbart er tale om en skrivefejl. Endvidere er det ganske uklart, hvilke slutninger man af en skrivelse fra *Kommissionen*, som blev afsendt lang tid efter den anfægtede forordning, skulle kunne drage med hensyn til et misbrug af skønsmæssige beføjelser fra *Rådets* side. Anbringendet om magtfordrejning må herefter forkastes.

147. c) Sagsøgeren har herudover fremsat nogle argumenter, der har tilknytning til retssikkerhedsprincippet.

148. aa) Sagsøgeren gør herved i det væsentlige gældende, at den ved den omtvistede foranstaltning anvendte metode ikke var den, som blev bragt i anvendelse over for sagsøgeren under antidumpingproceduren vedrørende elektroniske skrivemaskiner. Dengang blev der taget hensyn til sagsøgerens særlige struktur, hvilket var årsagen til afslutningen af den pågældende procedure [70]. Fællesskabsmyndighederne erkendte udtrykkeligt, at sagsøgeren havde en anden struktur. Sagsøgeren henviser herved til det i punkt 5 i betragtningerne til afgørelsen om afslutning af proceduren anførte, hvori det bl.a. hedder:

»... i modsætning til alle de øvrige japanske firmaer, der var omfattet af proceduren vedrørende elektroniske skrivemaskiner fra Japan, [var Nakajima] i virkeligheden kun... en fabrikationsvirksomhed uden traditionel salgsorganisation eller salgsstruktur for nogen af de meget få varetyper, der fremstilles. Nakajima solgte i hele verden kun til ganske få kunder.

Det ansås derfor for urimeligt for Nakajima at anvende den samme fortjenstmargen som

69 — Bilag K til stævningen.

70 — Afgørelse 86/34/EØF (jf. ovenfor).

den i forordning (EØF) nr. 1698/85 nævnte, idet denne var fastlagt for et firma med helt andre kendetegn.

Ingen af de øvrige eksportører, der er omfattet af denne procedure, og for hvilke der har kunnet fastlægges en fortjenstmargen på det indenlandske salg, har en struktur, der kan sammenlignes med Nakajimas.

...

Nakajima fremlagde yderligere dokumentation vedrørende visse andre aspekter i forbindelse med beregningen af den normale værdi, navnlig omkostningselementer, direkte og indirekte lønomkostninger samt forsknings- og udviklingsomkostninger. Efter en nøjere gennemgang af de fremlagte oplysninger fandt Kommissionen, at de kunne godtages.«

149. Sagsøgeren henviser endvidere til det af Rådet i den tidligere nævnte TEC-sag anførte, der i retsmøderapporten er sammenfattet således[71]:

»Med hensyn til spørgsmålet om den fortjenstmargen, der endeligt blev fastlagt, for så vidt angår Nakajima, ved Kommissionens afgørelse af 12. februar 1986, gør Rådet gældende, at således som der klart er blevet redegjort for i afgørelsen, lignede Nakajima, der i realiteten blot er en fremstillingsvirksomhed, som producerer et begrænset antal produkter, der sælges til en begrænset kundekreds, og som hverken har noget salgspersonale eller nogen egentlig salgsafdeling, ikke nogen af de andre berørte selskaber. Et selskabs fortjenstmargen kan kun lægges til grund ved fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi, for så vidt angår et andet selskab, såfremt de pågældende to selskabers forhold stort set er de samme. TEC har ikke seriøst bestridt dette.«

150. Endelig fremgår det også af selve dommen i den nævnte sag, at Domstolen tiltrådte, at sagsøgeren blev givet andre vilkår. Sagsøgeren henviser til præmis 18 i dommen hvori det hedder[72]:

»Det bemærkes herved, at eftersom beslutningen om, at Nakajima ikke skulle være omfattet af den række af selskaber, for hvilke der gælder en endelig antidumpingtold, udspringer af afgørelse 86/34, ville en — selv dokumenteret — positiv særbehandling af Nakajima ikke kunne skabe grundlag for en annullation af forordningen om indførelse af en endelig antidumpingtold for TEC's vedkommende, idet denne forordning er blevet udstedt på grundlag af omstændigheder, der behørigt og i overensstemmelse med reglerne i forordning nr. 2176/84 er blevet fastslået under antidumpingundersøgelsen.«

151. I nærværende sag har Rådet gjort gældende, at årsagen til metodeændringen var, at erfaringen havde vist, at den nu anvendte metode var mere egnet. Hvad angår dommen i TEC-sagen, tog Domstolen i denne ikke stilling til den dengang over for sagsøgeren anvendte metode, men kun til de antidumpingforanstaltninger, der ramte sagsøgeren i sagen.

71 — Sml. 1988, s. 5865.

72 — Jf. ligeledes de andre domme af 5.10.1988, sagerne 273/85 og 107/85, Silver Seiko m.fl. mod Rådet, Sml. s. 5927, præmis 55, og sag 301/85, Sharp mod Rådet, Sml. s. 5813, præmis 22.

152. bb) Med hensyn til disse argumenter vil jeg indledningsvis tage stilling til spørgsmålet om fortolkningen af dommen i TEC-sagen. Jeg kan herved kun tilslutte mig Rådets opfattelse. Det fremgår utvetydigt af Domstolens bemærkninger i præmis 18 i dommen i TEC-sagen, at Domstolen kun fastslog, at den i sagen anfægtede foranstaltning var lovlig, mens den udtrykkeligt lod spørgsmålet om retmæssigheden af at afslutte proceduren for Nakajima's vedkommende stå åbent.

153. cc) Jeg vil herefter drøfte de forskellige argumenter, der har sammenhæng med retssikkerhedsprincippet.

154. (1) Sagsøgeren har for det første gjort gældende, at der er sket en tilsidesættelse af princippet om *beskyttelse af velerhvervede rettigheder*. At dette princip er anerkendt i fællesskabsretten, fremgår efter min opfattelse utvetydigt af Domstolens praksis[73]. Domstolen har ligeledes anset retten til frit at kunne udøve et erhverv som en fællesskabsretligt beskyttet rettighed[74].

155. Efter min opfattelse kan der under ingen omstændigheder på dette punkt antages at foreligge en krænkelse af nogen rettigheder.

156. Såfremt Domstolen tilslutter sig den opfattelse vedrørende fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi, som jeg har gjort mig til talsmand for i denne sag, er ovennævnte dom dermed — med forbehold for enkelthederne i forbindelse med beregningen — principielt rigtig. Når den normale værdi i det foreliggende tilfælde bør beregnes, således som sagsøgeren hævder, skyldes dette imidlertid ikke nogen velerhvervet rettighed, der udspringer af en tidligere afgørelse, idet det derimod følger af den (ny) grundforordning.

157. Selv om Domstolen skulle anse den over for sagsøgeren under den tidligere procedure anvendte fremgangsmåde for retsstridig, er det imidlertid heller ikke relevant at tale om nogen velerhvervet rettighed.

158. Spørgsmålet opstår kun, såfremt man går ud fra den forudsætning, at begge fremgangsmåder har hjemmel i fællesskabsmyndighedernes skønsmæssige beføjelser. Selv i så fald kan den blotte omstændighed, at fællesskabsmyndighederne under en tidligere og anden procedure som et led i deres skønsmæssige beføjelser har anvendt de gældende bestemmelser på en bestemt måde eller har givet udtryk for en bestemt opfattelse vedrørende det pågældende problem under en sag for Domstolen, imidlertid ikke ud fra hensynet til den fri erhvervsudøvelse skabe grundlag for noget retskrav på, at de under en senere procedure (igen) udøver deres skønsmæssige beføjelser på samme måde. Rigtigheden heraf bekræftes af tre elementer i Domstolens praksis. For det første har Domstolen i de to ovennævnte domme i Hauer og Nord-sagerne fastslået, at retten til at kunne udøve et erhverv må sættes i sammenhæng med den pågældende beskyttede aktivitets sociale funktion. Herefter er rettigheder af den nævnte art generelt kun beskyttet inden for de grænser, der sættes af hensynet til offentlige interesser. Det forekommer ligeledes inden for fællesskabsretten for disse rettigheders vedkommende rimeligt at opstille visse begrænsninger begrundet i hensynet til almenvellet på

73 — Jf. dom af 12.7.1957, sagerne 7/56 og 3/57-7/57, Algera m.fl. mod Den Fælles Forsamling, Sml. 1954-1964, s. 45, dom af 1.6.1961, sag 15/60, Simon mod Domstolen, Sml. 1954-1964, s. 253, og dom af 9.3.1978, sag 54/77, Herpels mod Kommissionen, Sml. s. 585, præmis 34 ff.

74 — Dom af 14.5.1974, sag 4/73, Nold mod Kommissionen, Sml. s. 491, og dom af 13.12.1979, sag 44/79, Hauer mod Land Rheinland-Pfalz, Sml. s. 3727.

fællesskabsplan, under forudsætning af, at rettighederne ikke fuldstændigt udtømmes. Hvad navnlig angår beskyttelsen af virksomheder, kan denne under ingen omstændigheder udstrækkes til rent kommercielle interesser eller forhåbninger, som er af usikker karakter, og som er et led i selve den pågældende økonomiske aktivitets natur.

159. For så vidt angår landbrugsmarkedsordningerne, har Domstolen på dette grundlag fastslået, at en virksomhed ikke kan påberåbe sig nogen velerhvervet rettighed i form af et krav om en opretholdelse af en gunstig retsstilling for virksomheden som indførelsen af en fælles markedsordning, som virksomheden på et givet tidspunkt har draget fordel af[75]. Principperne i denne praksis, til grund for hvilken ligger fællesskabsmyndighedernes vide skønsmæssige beføjelser inden for den fælles landbrugspolitik, kan overføres til fællesskabets antidumpingpraksis, idet Domstolen har fastslået, at fællesskabsinstitutionerne også på dette område har sådanne beføjelser[76]. Såfremt begge de to omhandlede metoder skulle være hjemlede i kraft af fællesskabsmyndighedernes skønsmæssige beføjelser, ville forholdet være et eksempel på en udøvelse af disse vide beføjelser.

160. Jeg bemærker endvidere, at dette er i overensstemmelse med to andre tendenser i Domstolens praksis. For det første mener jeg at kunne læse af Domstolens praksis, at denne — konsekvent — går ud fra den forudsætning, at retlige problemer med tilknytning til den måde, erhvervsdrivende har handlet på på grundlag af tidligere skønsmæssige afgørelser, som fællesskabsmyndighederne har truffet, ikke bør vurderes på grundlag af princippet om velerhvervede rettigheder, men på grundlag af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning[77], hvilket netop også gælder de fællesskabsretlige regler vedrørende antidumping[78]. Endelig mærker jeg, at det væsentligste område, inden for hvilket Domstolen mere detaljeret har undersøgt spørgsmålet om retsbeskyttelse i kraft af velerhvervede rettigheder, udgøres af sager vedrørende tilbagekaldelse af (begunstigende) administrative afgørelser[79]. Sammenfattende er jeg således af den opfattelse, at den omstændighed, at fællesskabsmyndighederne har udøvet deres skønsmæssige beføjelser på en anden måde, ikke krænker nogen velerhvervet rettighed for sagsøgeren.

161. (2) Det næste relevante problem er det af sagsøgeren rejste spørgsmål om, hvorvidt der ved den konkrete skønsudøvelse — dvs. forudsat at der består en skønsmæssig beføjelse som omhandlet — er sket en tilsidesættelse af princippet om *beskyttelse af den berettigede forventning*, der som bekendt siden dommen i Töpfer-sagen[80] utvivlsomt er et led i fællesskabsretten. Jeg kan dog heller ikke her tilslutte mig sagsøgerens opfattelse, uanset om de to fremgangsmåder måtte være hjemlede i kraft af fællesskabsmyndighedernes skønsmæssige beføjelser.

75 — Dom af 27.9.1971, sag 230/78, Eridania m.fl. mod ministeriet for land- og skovbrug, Sml. s. 2749, præmis 22, dom af 6.12.1984, sag 59/83, Biovilac mod Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, Sml. s. 4057, præmis 23, dom af 21.5.1987, sagerne 133/85-136/85, Rau mod Bundesanstalt für landwirtschaftliche Marktordnung, Sml. s. 2289, præmis 18, og dom af 14.2.1990, sag C-350/88, Delacre m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 395, præmis 34.

76 — Dom af 4.10.1983, sag 191/82, Fediol mod Kommissionen, Sml. s. 2913, præmis 26, og dom af 20.3.1985, sag 264/82, Timex mod Rådet og Kommissionen, Sml. s. 849, præmis 16.

77 — Jf. dom af 15.7.1982, sag 245/81, Edeka mod Forbundsrepublikken Tyskland, Sml. s. 2745, præmis 27, dom af 28.10.1982, sag 52/81, Faust mod Kommissionen, Sml. s. 3745, præmis 27, dom af 17.6.1987, sagerne 424/85 og 425/85, Frico m.fl. mod Voedselvoorzienings In- en Verkoopbureau, Sml. s. 2755, præmis 33, og dom af 14.2.1990, sag C-350/88, jf. ovenfor note 75, præmis 33.

78 — Jf. følgende domme af 7.5.1987: Sag 260/84, jf. ovenfor note 49, præmis 28 f., sag 258/84, jf. ovenfor note 9, præmis 34, og sag 256/84, Koyo Seiko mod Rådet, Sml. s. 1899, præmis 20.

79 — Jf. foruden de i note 73 nævnte domme dom af 22.3.1961, sagerne 42/59 og 49/59, Snupat mod Den Høje Myndighed, Sml. 1954-1964, s. 247, dom af 12.7.1962, sag 14/61, Hoogovens mod Den Høje Myndighed, Sml. 1954-1964, s. 327, dom af 22.9.1983, sag 159/82, Verli-Wallace mod Kommissionen, Sml. s. 2711, og dom af 31.5.1988, sag 253/86, Sociedade Agro-Pecuaria Vicente Nobre mod Rådet, Sml s. 2725.

80 — Dom af 3.5.1978, sag 112/77, Töpfer mod Kommissionen, Sml. s. 1019, præmis 19.

162. I så fald må man nemlig give Rådet medhold i, at forventningen om en bibeholdelse af den tidligere måde at udøve de skønsmæssige beføjelser på ikke er en beskyttet interesse. Det fremgår af Domstolens faste praksis[81], at råder fælleskabsmyndighederne over vide skønsmæssige beføjelser, kan de berørte retsundergivne ikke have nogen berettiget forventning om en opretholdelse af tidligere valgte midler, som institutionerne som led i deres beføjelser kan træffe beslutning om at ændre. Den måde, nogle skønsmæssige beføjelser er blevet udøvet på i forbindelse med (tidligere) faktiske omstændigheder, er med andre ord ingen retligt relevant omstændighed. Denne praksis — jeg nævner dette for fuldstændighedens skyld — er ikke noget, der særligt gør sig gældende inden for antidumpingretten, idet forholdet udspringer af almindelige retsprincipper, som ligeledes finder anvendelse, for så vidt angår udenrigshandels- og landbrugspolitikken, og som endog allerede er blevet fremhævet som relevant i forbindelse med tjenestemandsretlige spørgsmål[82].

163. Det savner derfor grundlag for sagsøgeren i sagen at påberåbe sig afgørelse 86/34, da den herved skete udøvelse af de pågældende beføjelser havde sammenhæng med et ganske andet sagsforhold i forbindelse med en anden procedure, således at det efter den nævnte retspraksis er udelukket, at dette kan tjene som udgangspunkt for en forventning, der nyder beskyttelse.

164. Der kan ikke antages at foreligge yderligere elementer, på grundlag af hvilke sagsøgeren kan have nogen beskyttet forventning. Sagsøgeren har selv erkendt, at den samme metode i det foreliggende tilfælde blev anvendt under hele forløbet af proceduren. Heller ikke en forventning om en bibeholdelse af den tidligere fortolkning i forbindelse med eventuelle forretningsmæssige dispositioner kan udgøre nogen beskyttet forventning. Dette ville kun kunne komme på tale, såfremt sagsøgeren over for fællesskabsmyndighederne havde forpligtet sig til at træffe sådanne[83].

165. Anbringendet om, at der er sket en tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, må herefter forkastes.

166. (3) Sagsøgeren har endelig gjort gældende, at der er sket en tilsidesættelse af estoppelprincippet derved, at den fremgangsmåde, der blev anvendt over for selskabet under den tidligere antidumpingprocedure, gav anledning til en misforståelse hos selskabet.

167. Hvad angår spørgsmålet om dette princips stilling inden for fællesskabsretten, bemærker jeg, at Domstolen endnu ikke har taget stilling til dets forvaltningsretlige aspekter, som er relevante her, men udelukkende til princippets folkeretlige aspekter[84].

168. Selv om man imidlertid går ud fra, at princippet, således som generaladvokat Warner har defineret det[85] — hvilken definition sagsøgeren baserer sig på — er et led i fælleskabsretten, kan der ikke antages at være sket nogen tilsidesættelse af den omhandlede art. Som allerede nævnt må der sondres mellem henholdsvis det retsforhold, der bestod mellem Fællesskabet og sagsøgeren i forbindelse med den tidligere procedure, og det, der er genstand for nærværende tvist. Da fællesskabsmyndighederne lige fra starten af den her omhandlede procedure anvendte én og samme metode, savner det grundlag at hævde, at sagsøgeren i

81 — Jf. ovenfor note 77 og 78.

82 — Jf. generaladvokat Sir Gordon Slynn's forslag til afgørelse af 31.1.1985 i sag 108/84, Sml. 1985, s. 948, på s. 952.

83 — Jf. nærmere mit forslag til afgørelse i de forenede sager 63/84 og 147/84, Finsider mod Kommissionen, Sml. 1985, s. 2858, på s. 2866.

84 — Jf. dom af 10.2.1983, sag 230/81, Luxembourg mod Europa-Parlamentet, Sml. s. 255, præmis 22 ff., og dom af 15.1.1986, sag 44/84, Hurd mod Jones, Sml. s. 29, præmis 57 ff.

85 — Forslag til afgørelse i de forenede sager 63/79 og 64/79, Boizart mod Kommissionen, Sml. 1980, s. 2992, på s. 3002.

denne forbindelse er blevet bibragt en fejlagtig opfattelse.

169. Det kan således under alle omstændigheder ikke lægges til grund, at der er sket nogen tilsidesættelse af estoppelprincippet.

170. *3. Sammenfattende* må det herefter i sagen fastslås, at selv om retsgrundlaget for fastlæggelsen af den normale værdi [artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning] ikke kan anfægtes, strider den måde, som Rådet konkret har anvendt den pågældende bestemmelse på, mod forordningen. Derimod kan de øvrige klagepunkter vedrørende fastlæggelsen af den beregnede normale værdi ikke lægges til grund.

III — *Eksportprisen*

171. Sagsøgeren har ikke fremsat nogen klagepunkter vedrørende fastlæggelsen af eksportprisen.

IV — *Sammenligningen mellem den normale værdi og eksportprisen*

172. Sagsøgeren har gjort gældende, at sammenligningen mellem den normale værdi og eksportprisen af to grunde er retsstridig.

173. *1.* For det første anfører sagsøgeren, at Rådet ved den måde, det har anvendt den nye grundforordning på, har tilsidesat artikel 2, stk. 6, i antidumpingkodeksen. Rådet har således ikke sammenlignet den beregnede normale værdi og eksportprisen i samme handelsled. Eksportprisen blev fastlagt ab fabrik, mens den normale værdi blev fastlagt på grundlag af distributør- eller forhandlerprisen i form af en beregnet værdi, hvorved der blev taget hensyn til salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger samt fortjenester hos andre virksomheder, hvis afsætning skete i et senere handelsled end ab fabrik. Justeringerne blev begrænset til kun at omfatte de salgsomkostninger, som provisioner og lønninger til det pågældende personale repræsenterer, samtidig med at samtlige de salgsomkostninger og andre generalomkostninger og de fortjenester, der er forbundet med en afsætning i et senere handelsled end ab fabrik, blev inddraget, og dette førte til, at en eksportpris, der virkelig var en pris ab fabrik, blev sammenlignet med en normal værdi, der kun var delvis justeret, dvs. i et for lille omfang til, at det kan hævdes, at sammenligningen skete i samme handelsled.

174. Følger man min opfattelse vedrørende fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi, er dette klagepunkt uden genstand, idet man da i forbindelse med sammenligningen, for så vidt angår den normale værdi, må inddrage en ganske anderledes beregnet størrelse. Såfremt man derimod antager, at der er sket en korrekt fastlæggelse af den beregnede normale værdi, er forholdet det, at klagepunktet må forkastes. Jeg henviser herved i det væsentlige til mine bemærkninger vedrørende spørgsmålet om gyldigheden af artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning, når henses til artikel 2, stk. 6, i antidumpingkodeksen, idet jeg tilføjer, at sagsøgeren — ifølge det af Rådet og Kommissionen anførte, som sagsøgeren hverken under den skriftlige eller den mundtlige forhandling har bestridt rigtigheden af — ikke på noget tidspunkt under den administrative procedure fremsatte anmodning om eventu-

elle fornødne justeringer. Man kunne herefter på grundlag af artikel 2, stk. 9, litra b), i den nye grundforordning rejse det spørgsmål, hvorvidt og i hvilke tilfælde Rådet — på eget initiativ eller i givet fald udelukkende efter anmodning — bør foretage justeringer. Sagsøgeren har imidlertid ikke peget på noget, der, når henses til mine bemærkninger vedrørende spørgsmålet om gyldigheden af artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye affattelse af bestemmelsen, godtgør, at det var nødvendigt at foretage justeringer ud over dem, som Rådet ubestridt på eget initiativ foretog.

175. 2. Sagsøgeren har endvidere gjort gældende, at der er sket en fejlagtig sammenligning mellem den normale værdi og eksportprisen derved, at fællesskabsmyndighederne, med urette, sondrede mellem OEM-produkter og ikke-OEM-produkter [86]. Da hele sagsøgerens afsætning skete ab fabrik, er den omstændighed, at der i forbindelse hermed blev regnet med distributionsomkostninger, udtryk for en materiel fejl, der fjernede grundlaget for sammenligningen og dermed førte til en forkert fastlæggelse af dumpingmargenen. Hvad særligt angår OEM-salget, førte inddragelsen af vertikalt integrerede virksomheders markedsføringsomkostninger til en overvurdering af sagsøgerens salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger. Sagsøgerens salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger, som fællesskabsmyndighederne havde kendskab til på grundlag af undersøgelser på stedet, er mindre end 5%. Alligevel regnede Rådet for sagsøgerens vedkommende med et beløb på over 15%.

176. I realiteten vedrører dette problem ikke sammenligningen, men fastlæggelsen af den normale værdi. Sagsøgeren har således erkendt, at sammenligningen, for så vidt angår OEM-salget, skete i samme handelsled. Meningen med det af sagsøgeren anførte er herefter, at det ikke er de omkostninger, der er forbundet med en tilstedeværelse på det japanske marked, som skal indgå i den normale værdi, men sagsøgerens egne konkrete omkostninger. Som jeg allerede har redegjort for, er dette synspunkt efter min opfattelse korrekt, men det anførte har ikke som sådan noget at gøre med sammenligningen mellem den normale værdi og eksportprisen.

177. Jeg tilføjer, at går man ud fra den forudsætning, at der er sket en korrekt fastlæggelse af den normale værdi, er forholdet det, at sagsøgeren ikke har imødegået det af Rådet anførte, hvorefter salg under eget navn som udgangspunkt er forbundet med betydeligt højere omkostninger end salg af printere i form af OEM-produkter, hvilket kan begrunde en differentiering og — på sammenligningsniveauet — føre til en realistisk sammenligning, for så vidt angår de to former for afsætning (i henholdsvis eksport- og importlandet) [jf. herved artikel 2, stk. 10, litra c), iv)]. Endelig har sagsøgeren — bortset fra i tilknytning til det allerede drøftede spørgsmål om fastlæggelsen af den normale værdi — heller ikke anfægtet det foretagne valg med hensyn til de andre virksomheder, hvis forhold der blev taget udgangspunkt i ved beregningen.

178. Under disse omstændigheder kan sagsøgeren heller ikke gives medhold på dette punkt, således at de to argumenter vedrørende sammenligningen mellem den normale værdi og eksportprisen herefter må forkastes.

V — *Skade*

179. Også dette spørgsmål drøfter jeg kun for det tilfælde, at Domstolen ikke giver

86 — Varer, der sælges til uafhængige købere, som videresælger dem under eget navn (jf. punkt 27 i betragtningerne til den anfægtede forordning).

sagsøgeren medhold som følge af den skete fastlæggelse af den normale værdi.

180. *1.* Ved en første gruppe af klagepunkter har sagsøgeren gjort gældende, at det savner grundlag, når de fire medlemmer af Europrint i punkt 41-46 i betragtningerne til den anfægtede forordning betegnes som omfattet af »*den pågældende erhvervsgren i Fællesskabet*«. Det i punkt 45 i betragtningerne anførte er udtryk for, at fællesskabsmyndighederne på en række punkter har lagt nogle forkerte faktiske omstændigheder til grund og gjort sig skyldige i fejlvurderinger. Nærmere bestemt var det med urette, at fællesskabsmyndighederne gik ud fra den forudsætning, at de fire medlemmer af Europrint opfyldte samtlige betingelser i grundforordningens artikel 4, stk. 5, idet dette endvidere medførte, at fastlæggelsen af skaden blev ganske fejlagtig.

181. a) Sagsøgeren anfører i første række, at selskaberne Mannesmann-Tally og Philips ikke burde anses som producenter efter grundforordningens artikel 4, stk. 5. Sagsøgeren henviser herved til de talangivelser, som fremgår af en af firmaet Ernst & Whinney Conseil gennemført undersøgelse. Denne undersøgelse (herefter benævnt »E & W-undersøgelsen«) blev gennemført på foranledning af Committee of Japanese Printers med henblik på nærværende antidumpingprocedure og behandler en række aspekter af spørgsmålet om skaden. Det fremgår af de nævnte angivelser, at OEM-importen i forhold til selskabernes egen produktion for Mannesmann-Tally's vedkommende udgjorde 75,8% og for Philips' vedkommende 259,27%. I betragtning af den meget store andel, som OEM-importen repræsenterede, kunne denne import ikke længere anses som udtryk for legitime selvforsvarsforanstaltninger fra de pågældende virksomheders side, som det anføres i punkt 41 i betragtningerne til en anfægtede forordning.

182. Dette klagepunkt vedrører således konstateringen af de faktiske omstændigheder i henhold til grundforordningens artikel 4, stk. 5, første underafsnit, der lyder således:

»når producenterne står i forbindelse med eksportørerne eller importørerne eller selv er importører af den vare, der påstås at være en dumpingvare eller en subsidieret vare, kan der ved 'erhvervsgren i Fællesskabet' forstås de øvrige producenter«.

183. De af sagsøgeren foretagne beregninger rejser dog ikke tvivl om rigtigheden af de i punkt 45 i betragtningerne nævnte procentangivelser, der ifølge Rådet er baseret på regnskabsmæssige oplysninger fra de tre medlemmer af Europrint, som gennemførte OEM-import.

184. Jeg finder det for det første væsentligt, at grundforordningens artikel 4, stk. 5, ikke omtaler de pågældende virksomheders andel af afsætningen på markedet i Fællesskabet, men går ud fra »samtlige fællesskabsproducenter« af de pågældende varer[87]. Baggrunden herfor må antages at være, at de skadelige økonomiske virkninger, der kan indtræffe på det geografiske område, som er genstand for dumpingimporten (her Fællesskabet), ikke alene er et spørgsmål om de pågældende virksomheders markedsandele, hvis udvikling skal tages i betragtning efter artikel 4, stk. 2, litra c), men også om den positive betydning, som produktionens omfang (i forhold til den samlede produktion)

87 — Jeg bemærker i denne forbindelse, at ordlyden af de her omhandlede bestemmelser næsten er identisk med ordlyden af de tilsvarende bestemmelser i antidumpingkodeksen [jf. kodeksens artikel 4, stk. 1, første punktum, og i)].

har for skatte- og afgiftsprovenuet, beskæftigelsen og andre økonomiske faktorer.

185. Rådet overskred derfor efter min opfattelse ikke grænserne for sine skønsmæssige beføjelser, da det, således som det fremgår af punkt 45 i betragtningerne til den anfægtede forordning, ved sin beslutning om at henregne de tre importører til den pågældende erhvervsgren i Fællesskabet tog hensyn til den andel, som OEM-produkterne — der på en måde erstattede egne produkter — repræsenterede i forhold til den samlede produktmængde, dvs. mængden af egne produkter og OEM-produkter.

186. De af sagsøgeren fremlagte talangivelser illustrerer i denne forbindelse kun forholdet mellem afsætningen på markedet i Fællesskabet af henholdsvis OEM-produkter og egne produkter.

187. Det er indlysende, at en sådan beregning kun kan føre til helt andre resultater end dem, Rådet kom frem til. Ikke alle fremstillede enheder sælges nødvendigvis, og det er ikke nødvendigvis ethvert salg, der sker på markedet i Fællesskabet. Fra den af sagsøgeren selv fremlagte E & W- undersøgelse ved vi således, at HISI og Philips, to af de tre selskaber, der har gennemført OEM-import, også har en afsætning på andre markeder end markedet i Fællesskabet[88]. I øvrigt bemærker jeg, at det i punkt 54 i betragtningerne til den anfægtede forordning anføres, at EF-producenternes lagre af usolgte SIDM-printere voksede hurtigere end salget.

188. At det af sagsøgeren om nærværende spørgsmål anførte er uholdbart, fremgår også af, at sagsøgeren på grundlag af procentangivelserne i punkt 45 i betragtningerne til den anfægtede forordning og angivelserne i E & W-undersøgelsen vedrørende leverancerne af OEM-produkter regner med samlet produktion for de fire medlemmer af Europrint for 1986 (461 681 enheder), som langt overstiger angivelserne i punkt 47 i betragtningerne til den anfægtede forordning vedrørende samtlige producenter i Fællesskabet, og ikke blot medlemmerne af Europrint[89]. I realiteten angår angivelserne i punkt 47 afsætningen på markedet i Fællesskabet, og det er i overensstemmelse hermed, at E & W-undersøgelsen, hvorfra angivelserne i punkt 47 åbenbart hidrører, for 1986 omtaler en langt lavere afsætning for de fire medlemmer af Europrint på markedet i Fællesskabet (309 920 enheder)[90].

189. Under disse omstændigheder ser jeg intet grundlag for at rejse tvivl om rigtigheden af den konstatering med hensyn til de faktiske omstændigheder, der ligger til grund for punkt 45 i betragtningerne til den anfægtede forordning.

190. b) Sagsøgeren har gjort gældende, at der foreligger en yderligere fejl med hensyn til de faktiske omstændigheder, der er lagt til grund, derved, at Mannesmann-Tally's og Philips' OEM-import i modsætning til, hvad der er angivet i punkt 45 i betragtningerne til den anfægtede forordning, ikke fuldt ud henhørte under »lavhastighedsgruppen«, men delvis under »mellemhastighedsgruppen«, efter den i E & W-undersøgelsen fastlagte definition af disse markedssegmenter. Sagsøgeren anfører på dette grundlag, at der ikke var tale om en import af et forholdsvis ringe omfang, hvilket ifølge Domstolens praksis[91] er en forudsætning for at

88 — Jf. E & W-undersøgelsen, s. VII-9 samt VII-17.

89 — Sammenholder man det i E & W-undersøgelsen angivne med angivelserne i punkt 47 i betragtningerne til den anfægtede forordning, fremgår det klart, at sidstnævnte angivelser fuldt ud er baseret på E & W-undersøgelsen og også omfatter andre EF-producenter end dem, der er medlemmer af Europrint.

90 — Jf. tabel VII-1 i undersøgelsen.

91 — Jf. dommen i TEC-sagen (jf. ovenfor note 15), præmis 47

henregne OEM-importører til den pågældende erhvervsgren i Fællesskabet.

191. Hvad angår dette spørgsmål, må jeg uden videre forkaste det af sagsøgeren anførte, da jeg ikke kan se, hvorledes en eventuel fejl med hensyn til markedssegmenterne kan føre til den konklusion, at der er begået en fejl med hensyn til antallet af importerede enheder.

192. Men bortset herfra kan man ikke benægte, at der er visse holdepunkter for klagepunktet, idet Rådet i punkt 45 i betragtningerne til den anfægtede forordning særligt har fremhævet, at OEM-importen skete inden for »lavhastighedsgruppen«. Det hedder således i punkt 45: »I den forbindelse fandt Kommissionen, at disse importerede printere alle hørte til i lavhastighedsgruppen på markedet (som defineret i Ernst & Whinney Conseil's undersøgelse). Dette markedssegment er det mest omfattende på markedet for printere og er fornylig vokset betydelig hurtigere end det samlede marked. Fællesskabsproducenterne ønskede desuden at genvinde tabte markedsandele ved at opgive deres egen produktion i denne sektor. Omfanget og værdien af samt stigningen i denne import kan derfor ikke anses for at stå i et misforhold til omfanget af deres egen produktion.«

193. Rådet har anført, at punkt 45 indeholder en redaktionel fejl derved, at der, for så vidt angår afgrænsningen af markedssegmenterne, ikke sigtes til E & W-undersøgelsen, men til en undersøgelse gennemført af instituttet IMV-Info-Marketing. Rådet anfører herefter, at hvad angår spørgsmålet om, hvilke produkter der i nærværende sammenhæng er omfattet af begrebet »samme vare«, vil ethvert forsøg på at foretage en afgrænsning af de forskellige markedssegmenter føre til vilkårlige og tilfældige resultater, da der savnes en almindeligt anerkendt definition i så henseende. Endvidere havde Philips og Mannesmann-Tally ifølge E & W-undersøgelsen fra 1984 opgivet deres egen produktion, for Philips' vedkommende tillige produktionen inden for »mellemhastighedsgruppen«, således at Philips' import inden for sidstnævnte markedssegment af de grunde, der er anført i punkt 46 — som henviser til punkt 63-67 i betragtningerne til forordningen om midlertidig told — ikke kunne få nogen betydning for bestemmelsen af den pågældende erhvervsgren i Fællesskabet. Sagsøgeren gør på sin side gældende, at der foreligger en selvmodsigelse, når henses til på den ene side den usikkerhed, der ifølge Rådet består med hensyn til afgrænsningen af markedssegmenterne, og på den anden side det i punkt 64 i betragtningerne til forordningen om midlertidig told anførte, hvorefter en producent af SIDM-printere for at fastholde sin stilling på markedet må kunne tilbyde et komplet udvalg af printere og være repræsenteret inden for alle markedssegmenter.

194. Under disse omstændigheder er det efter min opfattelse ubestrideligt, at de importerede OEM-produkter havde til formål at fuldstændiggøre importørernes produktudbud. Drøftelsen kan i sidste instans begrænses til spørgsmålet om, hvorledes man opdeler markedet i segmenter, og derefter hvorledes de forskellig importerede produkter i så henseende skal indplaceres. Jeg bemærker på dette grundlag for det første, at der ikke i sagen er nogen holdepunkter for det af sagsøgeren anførte, hvorefter der er begået fejl med hensyn til *konstateringen* af de faktiske omstændigheder. For det andet må det nævnte vedrørende indplaceringen af de importerede OEM-printere inden for »lavhastighedsgruppen« ses i lyset af det af Rådet yderligere anførte, hvorefter de importerede printere skulle fuldstændiggøre de importerende producenters produktudbud, dvs. skulle træde i stedet for lignende produkter,

som disse producenter havde opgivet selv at fremstille. Dette fremhæves af Rådet i såvel punkt 43 som punkt 45 i betragtningerne til den anfægtede forordning. Det følger heraf, at indplaceringen som sådan af OEM-produkterne inden for et bestemt markedssegment ikke for så vidt er en omstændighed med selvstændig betydning, og at en eventuel fejlbedømmelse i denne forbindelse ikke kan have nogen betydning for spørgsmålet om, hvorvidt visse eller samtlige producenter, som gennemførte OEM-import, ikke skulle henregnes til den pågældende erhvervsgren i Fællesskabet.

195. Sagsøgerens argument om, at ikke alle importerede OEM-produkter var omfattet af »lavhastighedsgruppen«, må herefter forkastes.

196. c) Inden jeg går over til sagsøgerens argumenter vedrørende væsentligheden af og væksten inden for »lavhastighedsgruppen«, vil jeg endnu kort i tilknytning til drøftelsen ovenfor tage stilling til de i replikken fremførte to argumenter, hvorefter et fuldstændigt produktudbud er ufornødent, og det ikke er blevet bevist, at de pågældende tre virksomheder var nødsaget til at opgive »lavhastighedsgruppen«. Disse argumenter optræder ikke i stævningen og er derfor efter min opfattelse fremsat for sent. Men herudover savner de også grundlag. Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt det er nødvendigt med et fuldstændigt produktudbud, gør sagsøgeren over for det af Rådet anførte, som er sammenfattet i punkt 43 i betragtningerne til den anfægtede forordning, kun gældende, at selskabet selv kun sælger printere inden for »lavhastighedsgruppen«. Det er med rette, at Rådet herom har gjort gældende, at de fleste af producenterne i EF og i Japan har et fuldstændigt produktudbud. Sagsøgerens situation er en særlig derved, at selskabet sælger størstedelen af sin produktion i form af OEM-produkter, hvilket betyder, at sagsøgeren overlader det til den importerende producent at fuldstændiggøre produktudbuddet.

197. Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt de omhandlede virksomheder var nødsaget til at opgive »lavhastighedsgruppen«, henviser jeg til mine bemærkninger vedrørende betydningen af markedssegmenterne, jf. det af Rådet herom anførte. Endvidere fremgår det E & W-undersøgelsen [92], at selskabet Olivetti's situation i modsætning til, hvad sagsøgeren hævder, på ingen måde kan rejse tvivl om rigtigheden af, hvad Rådet har lagt til grund. Efter at Olivetti i 1983 endnu repræsenterede en markedsandel på 5% inden for »lavhastighedsgruppen«, indstillede selskabet i 1984 fuldstændigt sin afsætningen inden for denne del af markedet, men genoptog den dog i 1985 og opnåede herved en markedsandel på 6%. I 1986 faldt den samlede afsætning i forhold til 1985 på trods af en vækst på markedet (således som det, i overensstemmelse med E & W-undersøgelsen, fremgår af punkt 47 i betragtningerne til den anfægtede forordning) med omkring 11 300 enheder, eller 29%.

198. De nævnte argumenter må herefter ligeledes forkastes.

199. d) Sagsøgeren har endvidere gjort gældende, at Rådet har anlagt nogle fejlvurderinger med hensyn til spørgsmålet om væsentligheden af og væksten inden for »lavhastighedsgruppen«. Det fremgår af E & W-undersøgelsen, cfr. punkt 45 i betragtningerne til den anfægtede forordning, at »mellemhastighedsgruppen« i 1986 repræsenterede 54,1% af den samlede afsætning, mens »lavhastighedsgruppen« kun repræsenterede 38,6%. Endvidere var den samlede vækst på markedet fra 1985 til 1986 38%, mens væksten inden for »lavhastighedsgruppen« kun var 17%, idet der inden for »lavhastighedsgruppen« og på markedet som

92 — Jf. E & W-undersøgelsen, tabel VII-3 på s. VII-6.

helhed fra 1984 til 1986 var den samme vækst på 88%[93].

200. Alle disse argumenter savner efter min opfattelse betydning. For det første mener jeg, at Rådet med rette kunne betragte OEM-importen som selvforsvarsforanstaltninger fra importørernes side, for så vidt væsentligheden af og væksten på den del af markedet, som de importerede printere henhørte under, *ikke* kunne anses som faktorer af en sådan karakter, at der var tale om *ubetydelighed.* Med alle de forbehold, der følger af spørgsmålet om, hvorvidt det er muligt at foretage en opdeling af markedet i segmenter på grundlag af almindelig anerkendte kriterier, er jeg i første række af den opfattelse, at en andel (af det pågældende markedssegment) på 38,6% af det samlede marked er tilstrækkeligt til, at det kan lægges til grund, at Rådet uden at overskride grænserne for sine beføjelser kunne anse dette forhold som en omstændighed til støtte for, at der var tale om selvforsvarsforanstaltninger fra importørernes side.

201. Hvad angår væksten inden for »lavhastighedsgruppen«, fremgår det af E & W-undersøgelsen[94], at markedet inden for henholdsvis »lavhastighedsgruppen« og »mellemhastighedsgruppen« fra 1983 til 1986 voksede i større eller mindre grad fra det ene år til det andet — nogle gange hurtigere og nogle gange langsommere — end markedet som helhed, mens væksten inden for »højhastighedsgruppen« på intet tidspunkt i perioden 1984/1985 skete hurtigere end på markedet som helhed og fra 1985 til 1986 skete langsommere end på dette. Med hensyn til vækstens udvikling inden for »lavhastighedsgruppen« og »mellemhastighedsgruppen« steg afsætningen af printere inden for »lavhastighedsgruppen« fra 1983 til 1985, såvel totalt som fra et år til et andet, mere end afsætningen på markedet som helhed. Inden for »mellemhastighedsgruppen« gjorde i samme periode den modsatte udvikling sig gældende (igen såvel for perioden som helhed som fra et år til et andet). Udviklingen fra 1985 til 1986 var kendetegnet ved, at der inden for »lavhastighedsgruppen« var en lavere vækst end på markedet som helhed, hvorimod der inden for »mellemhastighedsgruppen« var en højere vækst, med det resultat, at den markedsandel, som »lavhastighedsgruppen« i 1986 repræsenterede (38,6%), igen omtrentligt kom til at svare til andelen i 1984 (38,8%), mens »mellemhastighedsgruppens« markedsandel i 1986 (54,1%) lå mellem andelen i 1983 (59,1%) og andelen i 1984 (51,9%). Selv om man således kan betvivle rigtigheden af, hvad Rådet har lagt til grund med hensyn til markedssegmenterne, og de deraf dragne slutninger med hensyn til væksten inden for de enkelte segmenter, er der herefter — også efter de af sagsøgeren fremlagte angivelser — belæg for, at »lavhastighedsgruppen« har bidraget væsentligt til væksten på markedet (der var inden for dette markedssegment endog mellem 1983 og 1986 en hurtigere vækst end på markedet som helhed), således at Rådet ikke kan antages at have overskredet grænserne for sine beføjelser ved navnlig at lægge vægt på udviklingen inden for det markedssegment, som de importerede OEM-produkter henhørte under ifølge Rådets angivelser. I øvrigt er sagsøgerens argumentation selvmodsigende, idet sagsøgeren på den ene side gør gældende, at ikke alle de importerede OEM-produkter hørte til »lavhastighedsgruppen«, men delvis også til »mellemhastighedsgruppen«, og på den anden side anfægter det af Rådet i punkt 45 i betragtningerne til den anfægtede forordning anførte ved at hævde, at det ikke var inden for »lavhastighedsgruppen«, men inden for »mellemhastighedsgruppen«, at der (fra 1985 til 1986, eller fra 1984 til 1986) var en større vækst end på markedet som helhed.

202. e) Sammenfattende må det *lægges til grund,* at det ikke kan anfægtes, at Rådet har anset samtlige fire medlemmer af Europrint som *»den pågældende erhvervsgren i Fællesskabet«.*

93 — Angivelsen 188% beror på en regnefejl.

94 — Tabel V-2.

203. 2. a) *Hvad angår selve spørgsmålet om konstateringen af skaden*, har sagsøgeren for det første gjort gældende, at året 1983 ikke i denne forbindelse burde have været valgt som referenceår, da der ikke blev rettet nogen forespørgsel til sagsøgeren om dette år.

204. Jeg kan på dette punkt henvise til mine bemærkninger vedrørende spørgsmålet om kontradiktionsprincippet. Blot tilføjer jeg, at det efter min opfattelse er med rette, at Rådet har henvist til de i punkt 104 i betragtningerne til forordningen om midlertidig told anførte omstændigheder. Det omtales heri, at selskabet Seiko Epson's eneret til at fremstille printere, der var kompatible med IBM-PC'ere, ophørte i 1984. Fra 1983 blev IBM førende på markedet i Fællesskabet for PC'ere. Året 1983 var således betegnende for de forhold, som bestod, før en væsentlig del af markedet blev åbent for *alle* konkurrerende virksomheder (det være sig i Fællesskabet eller i tredjelande). Det er derfor efter min opfattelse ikke udtryk for nogen fejl, at der blev taget udgangspunkt i året 1983 for derefter at foretage en bedømmelse med hensyn til den videre udvikling. I øvrigt anvendte Rådet allerede denne metode med en »udgangspunktsperiode« i forordning nr. 1698/85 om indførelse af en endelig antidumpingtold på importen af elektroniske skrivemaskiner med oprindelse i Japan [95].

205. b) Sagsøgeren har herefter fremsat endnu nogle argumenter vedrørende det i punkt 47 i betragtningerne til den anfægtede forordning anførte med hensyn til spørgsmålet om udviklingen, for så vidt angår markedsandelene.

95 — EFT L 163, s. 1 (jf. punkt 31 i betragtningerne).

206. aa) For det første anfører sagsøgeren, at der ikke i denne sammenhæng burde have været taget hensyn til, at producenterne i Fællesskabet før undersøgelsesperioden drev virksomheder, hvis produktion det før april 1986 af grunde, der kun angår disse, blev besluttet at indstille. Fællesskabsmyndighederne burde ikke have lagt til grund, at indstillingen af produktionen skyldtes dumping. Ser man bort herfra, foreligger der ingen skade inden for de forskellige markedssegmenter.

207. Sagsøgeren sigter herved til den omstændighed, at selskaberne Triumph-Adler (gradvis mellem 1984 og 1986) og Logabax (fuldstændigt fra 1985) indstillede deres produktion. De af sagsøgeren fremlagte talangivelser, der stammer fra E & W-undersøgelsen, omhandler udviklingen inden for »lav«-, »mellem«- og »højhastighedsgrupperne« mellem 1984 og 1986, hvorved de nævnte selskaber ikke er blev inddraget.

208. Jeg kan ikke give sagsøgeren medhold i, at Rådet på dette punkt har gjort sig skyldig i en fejlvurdering. For det første mener jeg, at allerede udgangspunktet for det af sagsøgeren anførte savner belæg. Efter min opfattelse kan man ved fastlæggelsen af den lidte skade inddrage ethvert tab, om hvilket det ikke på forhånd er godtgjort, at det er uden sammenhæng med den import, som den pågældende procedure angår. Alt andet er et spørgsmål om årsagssammenhæng, og dette vender jeg tilbage senere.

209. Når det hævdes, at Triumph-Adler og Logabax udelukkende af grunde, der angår dem, skulle have indstillet deres produktion, er dette efter mine tidligere bemærkninger uden nogen konkrete holdepunkter, som kan begrunde en udelukkelse af disse virksomheder i forbindelse med fastlæggelsen af skaden. Tværtimod indgår denne indstilling

af produktionen i det samlede billede, som fremgår af E & W-undersøgelsen[96]. Ifølge undersøgelsen tabte såvel de fire medlemmer af Europrint som de øvrige producenter i Fællesskabet betydelige markedsandele i perioden 1983/1984. Ganske vist fastholdt de fire medlemmer af Europrint mellem 1984 og 1986 deres markedsandele på nogenlunde samme niveau (1983: 14,5%, 1984: 14,2%, 1986: 14,8%), men dette indebærer også, at de i praksis ikke fik del i den nyfordeling af de markedsandele, som de øvrige producenter i Fællesskabet tabte mellem 1984 og 1986 (markedsandele 1984: 7,6%, 1986: 3,6%). Under disse omstændigheder kan det ikke anses som en fejlvurdering, når Rådet ved fastlæggelsen af skaden inddrog Triumph-Adler's og Logabax' indstilling af deres produktion i den samlede bedømmelse af udviklingen.

210. Jeg bemærker endvidere, at det er med rette, at Rådet har anført, at selv på grundlag af de af sagsøgeren fremlagte talangivelser, der angår såvel de tre markedssegmenter som helhed som »lavhastighedsgruppen« og »højhastighedsgruppen«, fremgår det, at producenterne i Fællesskabet tabte markedsandele mellem 1984 og 1986, også selv om man ser bort fra angivelserne vedrørende Triumph-Adler og Logabax. Sagsøgeren gør gældende, at dette ingen sammenhæng har med importen fra Japan. Sagsøgeren har imidlertid ikke underbygget dette argument nærmere, bortset fra måske hvad angår selskaberne HISI og Nixdorf. Med hensyn til HISI fremgår det allerede af de af sagsøgeren selv fremlagte talangivelser, at det savner grundlag, at tabet af markedsandele inden for »lavhastighedsgruppen« som årsag skulle have haft dette selskabs OEM-import. Ifølge disse talangivelser gælder det for året 1986, som er det eneste år, for hvilket der er sket registrering af OEM-import, at sammenlægger man denne import og afsætningen af printere fremstillet af selskabet selv inden for »lavhastighedsgruppen«, kommer man frem til et lavere antal enheder end afsætningen af printere tilhørende dette markedssegment fremstillet af selskabet selv i 1985. Hvad angår Nixdorf, henvises der på ny til det i punkt 57 og 59 i betragtningerne til den anfægtede forordning omhandlede argument, hvorefter en række virksomheder i Fællesskabet handlede efter en nichestrategi, idet sagsøgeren dog ikke nærmere er gået ind på det af Rådet i de nævnte betragtninger anførte.

211. De her omhandlede klagepunkter må herefter forkastes.

212. bb) Sagsøgeren har endvidere bestridt rigtigheden af angivelserne i punkt 47 i betragtningerne til den anfægtede forordning vedrørende udviklingen med hensyn til markedsandelene, idet selskabet anfører, at tager man udgangspunkt i de heri angivne procentsatser for de pågældende tre Europrint-medlemmers OEM-import, burde man i betragtningen være nået frem til en forhøjelse af Europrint-medlemmernes markedsandel i stedet for en tilbagegang.

213. Ud over at henvise til mine tidligere bemærkninger behøver jeg blot om dette spørgsmål at konstatere, at talangivelserne i punkt 47 i betragtningerne til den anfægtede forordning stemmer fuldstændigt overens med talangivelserne i den af sagsøgeren fremlagte E & W-undersøgelse, at disse an-

96 — Jf. tabel VII-1.

givelser ikke blot angår de fire medlemmer af Europrint, men alle producenter i Fællesskabet, og endelig, at der i punkt 45 er tale om angivelser vedrørende produktionen, hvorimod punkt 47 omhandler afsætningen. Også dette klagepunkt må herefter forkastes.

214. c) Sagsøgeren har gjort gældende, at også det, som Rådet har lagt til grund med hensyn til *prisudviklingen*, strider mod de faktiske forhold.

215. aa) Sagsøgeren anfører herved for det første, at Rådet har gjort sig skyldig i en fejlvurdering, for så vidt angår det i punkt 49 i betragtningerne til den anfægtede forordning angivne prisfald.

216. (1) Når sagsøgeren hævder, at prisfaldene var mindre betydelige end de angivne, skyldes dette, at sagsøgeren ved sine beregninger ikke har inddraget året 1983. Jeg har imidlertid allerede fastslået, at det var med rette, at Rådet ved sin bedømmelse inddrog dette år.

217. (2) Sagsøgeren bestrider herefter rigtigheden af det af Rådet anførte, hvorefter den forskellige grad af prisfald (inden for de enkelte markedssegmenter) har sammenhæng med den relative stigning i de japanske eksportørers markedsandel inden for »lavhastighedsgruppen« og »højhastighedsgruppen«. Rent faktisk forholder det sig således, at priserne inden for »lavhastighedsgruppen« fra 1984 til 1986 faldt mellem 29 og 30%, mens den relative stigning i markedsandelene inden for dette markedssegment androg 10%. Hvad derimod angår »mellemhastighedsgruppen«, faldt priserne mellem 8,3 og 15%, mens den relative stigning i de japanske producenters markedsandele var af et »tilsvarende omfang« (dvs. 6,7%, således som Rådet korrekt har beregnet på grundlag af E & W-undersøgelsen).

218. Efter min opfattelse bekræfter de af sagsøgeren fremlagte angivelser vedrørende årene 1984-1986 i sidste instans det af Rådet i punkt 49 i betragtningerne til den anfægtede forordning anførte. Hvad angår forholdet mellem udviklingen inden for henholdsvis »lavhastighedsgruppen« og »mellemhastighedsgruppen«, bekræftes det heraf, at såvel prisfaldet som den relative stigning i de japanske producenters markedsandel inden for »lavhastighedsgruppen« var større end inden for »mellemhastighedsgruppen«. Det fremgår ikke af den anfægtede betragtning til forordningen, at prisfaldet og den relative stigning i de japanske producenters markedsandele udviklede sig proportionalt. Noget sådant er i henhold til artikel 4, stk. 2, litra c), i den (nye) grundforordning da heller ikke nogen forudsætning. Rådet har således blot fastslået, at det største prisfald skete inden for de markedssegmenter, hvor de japanske producenter havde den største fremgang, og Rådet har ikke dermed anlagt nogen fejlvurdering.

219. Ifølge de af sagsøgeren fremlagte taloplysninger holder angivelserne i punkt 49 i betragtningerne til den anfægtede forordning ligeledes som udgangspunkt stik, for så vidt angår perioden mellem 1983 og 1986. Det må antages at fremgå af de taloplysninger, som Rådet på grundlag af E & W-undersøgelsen har taget udgangspunkt i for denne periodes vedkommende, at den relative stigning i de japanske producenters markedsandel var mere udtalt inden for »mellemhastighedsgruppen« end inden for »lavhastighedsgruppen«, selv om prisfaldet inden for sidstnævnte markedssegment var lavere. Det fremgår dog af undersøgelsen, at

udviklingen må anskues ud fra to forskellige perioder, nemlig dels perioden 1983/1984, dels perioden fra 1984 til 1986. I perioden 1983/1984 var prisfaldet det største inden for »mellemhastighedsgruppen« (mellem 10,4 og 11,1%), og de japanske producenters fremgang med hensyn til markedsandel var den største (nemlig 32,6%) (»lavhastighedsgruppen«: Prisfald mellem 5,4% og 11,3%; stigning i de japanske producenters markedsandel: 23,1%). I perioden mellem 1984 og 1986 skete det modsatte, hvad angår såvel prisfaldet som udviklingen med hensyn til markedsandele[97]. Jeg bemærker herved i øvrigt, at også for så vidt angår »højhastighedsgruppen«, som sagsøgerens klagepunkt ikke angår, må der på samme måde sondres mellem forskellige perioder for at udfinde sammenhængen mellem henholdsvis prisfald og stigningen i de japanske producenters markedsandel.

220. Nærværende klagepunkt må herefter ligeledes forkastes.

221. (3) Sagsøgeren har endvidere gjort gældende, at prisfaldene ikke skyldes en bestemt strategi fra de japanske producenters side, men et kraftigt fald i produktionsomkostningerne (for så vidt angår den del, som udgifterne til basismaterialer repræsenter, fra 70 til 30% af de samlede omkostninger mellem 1984 og undersøgelsesperioden). Der kan dog ikke gives sagsøgeren medhold på dette punkt, da selskabet hverken har begrundet eller præciseret det anførte nærmere, og da sagsøgeren herudover ser bort fra de i det foregående afsnit fremhævede udsving, for så vidt angår henholdsvis prisfald og stigning i de japanske producenters markedsandele.

97 — »Lavhastighedsgruppen«: prisfald på mellem 29 og 30%; relativ stigning i de japanske producenters markedsandel: 10,2%.
»Mellemhastighedsgruppen«: prisfald på mellem 8,3 og 15%; relativ stigning i de japanske producenters markedsandel: 6,7%.«

222. (4) Endelig har sagsøgeren, for så vidt angår spørgsmålet om prisfald, gjort gældende, at selskabets priser gennemsnitligt steg mellem 1984 og 1986, henholdsvis i 1987.

223. Rådet har heroverfor med rette gjort gældende, at der endnu i undersøgelsesperioden blev konstateret et prisunderbud på 41% (sml. bilag N til stævningen). Endvidere er sagsøgerens beregninger udelukkende udtryk for en sammenligning mellem antallet af solgte enheder og indtægterne i forbindelse hermed, således at den gennemsnitlige forhøjelse også kan skyldes, at den mest tungtvejende del af afsætningen i højere grad kom til at omfatte dyrere modeller. At de af sagsøgeren påpegede omstændigheder snarere beror på sådanne forhold end på en forhøjelse af de faktisk fastsatte priser, er en mere sandsynlig forklaring på udviklingen fra 1985 til 1986, således som det da også fremgår af det af sagsøgeren i forbindelse med den administrative procedure fremlagte spørgeskema. Anvender man den pågældende beregningsmetode på de oplysninger vedrørende denne periode, som fremgår af skemaet, bliver resultatet et betydeligt prisfald.

224. bb) Sagsøgeren har herudover gjort gældende, at Rådet i punkt 51 og 53 i betragtningerne til den anfægtede forordning har anlagt en fejlvurdering med hensyn til spørgsmålet om prisunderbud. Priserne hos producenterne i Fællesskabet og hos de japanske eksportører er, for så vidt angår Nakajima, ikke blevet fastlagt i samme handelsled, for så vidt der ikke er blevet taget hensyn til sagsøgerens særlige struktur. Sagsøgeren råder ikke over nogen særlig salgsstruktur og sælger udelukkende ab fabrik. Den justering på 25%, der blev foretaget for at tage højde for prisforskellen mellem forhandler og distributør (jf. punkt 51 i betragtningerne til den anfægtede forordning), var ikke tilstrækkelig, idet den kun delvis

udlignede forskellen mellem henholdsvis ab fabrik-handelsleddet og detailhandelsleddet.

225. At Rådet herved har gjort sig skyldig i en fejlvurdering, fremgår endvidere af følgende betragtning: Beregner man fællesskabsprisen med udgangspunkt i det prisunderbud, som det hævdes sagsøgeren har gjort sig skyldig i (41,28%), og fratrækker man herefter den i punkt 70 nævnte fortjeneste (1%), fremkommer der ved en fortjenstmargen på 20% — som er sagsøgerens fortjenstmargen — en fremstillingspris for fællesskabsvaren ab fabrik, der er den dobbelte af sagsøgerens. Noget sådant kan kun være udtryk for en sammenligning i forskellige handelsled. At Rådet har begået en fejl, fremgår ligeledes af, at forskellen mellem prisen ab fabrik og forhandlerprisen, reduceret med 25% — når henses til prismargenen inden for normal handel — omtrentligt svarer til sagsøgerens angivelige prisunderbud.

226. Der kan efter min opfattelse ikke gives sagsøgeren medhold heri. Rådet må således antages at have godtgjort, at den i punkt 51 omhandlede justering (25% for at tage højde for prisforskellen mellem henholdsvis forhandlere og distributører), jf. herved det i punkt 50 anførte, kun kan være en justering, der udligner forskellen mellem prisen ved salg *til* forhandlere, henholdsvis *til* distributionsselskaber. De i punkt 50 i betragtningerne til den anfægtede forordning omhandlede »salgskanaler« omfatter »OEM-selskab, distributør, forhandler og endelig bruger«. Da denne opregning indbefatter de endelige brugere, kan de pågældende handelsled kun være »kundeled«, men ikke »forhandlerled«. Denne fortolkning finder i øvrigt støtte i punkt 76 i betragtningerne til forordningen om midlertidig told. Endvidere har Rådet med god grund anført, at den i parantes i punkt 51 nævnte justering kun er et eksempel.

227. De »elementer«, som sagsøgeren har peget på til støtte for sin opfattelse, forekommer under disse omstændigheder ikke overbevisende. Hvad angår det argument, der omhandler sammenligningen mellem fremstillingspriserne, er det muligt, at denne pris for EF-producenternes vedkommende, jf. herved de i punkt 70 i betragtningerne til den anfægtede forordning angivne omstændigheder, var højere end de japanske producenters fremstillingspris, fordi det som følge af det permanente fald i fortjenesterne ikke var muligt i samme omfang som for de japanske producenter at gennemføre investeringer med henblik på forskning og rationalisering.

228. Hvad angår det argument, der omhandler sammenligningen mellem henholdsvis priserne i de forskellige handelsled og omfanget af sagsøgerens prisunderbud, er det muligt, at der her er en vis parallelitet, men denne må dog udelukkende skyldes tilfældigheder.

229. d) Det af sagsøgeren anførte vedrørende de forhold, der er lagt til grund i punkt 54 i betragtningerne til den anfægtede forordning, må ligeledes forkastes.

230. For så vidt angår spørgsmålet om udviklingen med hensyn til lagerbeholdningerne, har sagsøgeren i replikken gjort gældende, at disse hos HISI repræsenterede 10 dages produktion. Rent bortset fra, at dette argument er fremsat for sent, har det i øvrigt karakter af en isoleret oplysning, der ikke kan afkræfte rigtigheden af det i punkt

54 vedrørende udviklingen med hensyn til lagerbeholdningerne anførte.

231. Sagsøgeren har endelig gjort gældende, at det i modsætning til det i punkt 54 anførte havde været muligt for producenterne i Fællesskabet at øge deres produktionskapacitet, at nedbringe deres omkostninger og at udvikle nye produkter. Sagsøgeren har dog ikke angivet, hvorved den i punkt 54 anlagte vurdering skulle være fejlagtig. Alle disse klagepunkter må herefter forkastes.

232. *3.* a) Den første gruppe af klagepunkter vedrørende spørgsmålet om *årsagssammenhængen mellem dumpingen og skaden* angår den omstændighed, at undersøgelsesperioden omfattede perioden fra april 1986 til marts 1987, mens Rådets konstateringer vedrørende skaden rækker tilbage til 1983.

233. aa) Sagsøgeren gør på dette punkt gældende, at der ikke kan være spørgsmål om nogen skade før den 1. april 1986, da perioden forud for dette tidspunkt ikke var en del af undersøgelsesperioden.

234. Som Rådet med rette har anført, ses der herved bort fra, at der ikke nødvendigvis for hele den pågældende periodes vedkommende skal have været nogen årsagssammenhæng mellem dumpingen og skaden. Dette skyldes, at foranstaltninger vedrørende dumping ikke retter sig mod fortiden, men mod fremtiden. Det relevante er ikke en allerede indtruffet, men en aktuel, skade[98]. Fastslås det, at importen fra det pågældende tredjeland (Japan) har forvoldt industrien i Fællesskabet en skade gennem en længere periode — også selv om denne kun delvis er omfattet af undersøgelsesperioden — og er det endvidere klart, at der i undersøgelsesperioden har foreligget dumping og prisunderbud, er det som udgangspunkt ikke retsstridigt at fastslå, at industrien i Fællesskabet — aktuelt — lider en skade som følge af den pågældende dumpingimport. Under disse omstændigheder kan det efter kriterierne i grundforordningens artikel 4, stk. 2, ganske vist kun i henseende til en kort periode fastslås, at der har været en *stigende dumpingimport*, men fællesskabsmyndighederne kan dog danne sig et billede af *omfanget* af denne import [artikel 4, stk. 2, litra a)]. Tilstedeværelsen af faktorerne *pris* og *prisunderbud* [artikel 4, stk. 2, litra b)] kan fastslås uden begrænsninger. Hvad angår *følgevirkningerne* heraf for den pågældende erhvervsgren [artikel 4, stk. 2, litra c)], kan der (også for så vidt angår tiden forud for undersøgelsesperioden) lægges vægt på faktiske eller i givet fald mulige tendenser. Under forbehold af argumenterne vedrørende de (øvrige) årsager til den negative udvikling for industrien i Fællesskabet mellem 1983 og 1986, som jeg straks nedenfor vil drøfte, er der ved den anfægtede forordning blevet påvist en årsagssammenhæng som omhandlet (jf. punkt 47-55 i betragtningerne). I øvrigt har sagsøgeren da heller ikke hævdet, at der forud for undersøgelsesperioden ikke forelå nogen dumping eller noget prisunderbud. Det af sagsøgeren om nærværende spørgsmål anførte må herefter forkastes.

235. bb) Sagsøgeren har endvidere gjort gældende, at fællesskabsmyndighederne ikke undersøgte omstændighederne omkring prisfaldene forud for undersøgelsesperioden grundigt nok til, at disse kunne tilskrives dumping. Mine bemærkninger vedrørende

98 — Jf. dom af 28.11.1989, sag 121/86, Anonymos Étaireia Epicheiriseon Metalleftikon, Viomichanikon kai Naftiliakon AE m.fl. mod Rådet, Sml. s. 3919, præmis 35.

det foregående spørgsmål gælder i samme omfang nærværende. I øvrigt har sagsøgeren ikke nærmere forklaret, hvorved selskabet anfægter den af sagsøgte foretagne undersøgelse af spørgsmålet om skaden.

236. b) Ved drøftelsen af spørgsmålet om årsagssammenhæng må der endvidere ske en inddragelse af det klagepunkt, hvorved sagsøgeren i det væsentlige gør gældende, at producenterne i Fællesskabet har forvoldt sig selv skade. Sagsøgeren anfægter herved det i punkt 54, 55 og 64 i betragtningerne til den anfægtede forordning anførte og gør gældende, at producenterne i Fællesskabet, sammenholdt med væksten på markedet mellem 1984 og 1986 (88%), i samme periode, cfr. punkt 88 og 89 i betragtningerne til forordning nr. 1418/88, gennemførte en uforholdsmæssig stor forøgelse af deres kapacitet (92,7%, eller — ser man bort fra Philips som følge af denne virksomheds nichestrategi — 103,2%). Herved fjernede de selv grundlaget for de fordele, som de ville have kunnet opnå på grund af mulighederne for besparelser som følge af et større antal enheder. Såfremt producenterne i Fællesskabet havde handlet så forsvarligt, som det i punkt 89 i betragtningerne til forordningen om midlertidig told hævdes, at de gjorde, ville de i kraft af de nævnte besparelser i højere grad have kunnet investere i forskning og udvikling.

237. Det af sagsøgeren anførte giver mig anledning til tre bemærkninger. For det første har sagsøgeren ikke oplyst, hvor de nævnte angivelser stammer fra, ligesom sagsøgeren heller ikke på nogen måde nærmere har understøttet disse. For det andet tegner der sig et andet billede af den af Rådet undersøgte periode mellem 1983 og 1986. Det fremgår af E & W-undersøgelsen [99], at sammenlignet med andre perioder indtraf den største vækst på markedet i perioden 1983/1984 [100]Dette taler for, at producenterne i Fællesskabet i perioden 1983/1984 øgede deres kapacitet i mindre omfang, end hvad der svarede til væksten på markedet. Det savner derfor grundlag at tale om en uforholdsmæssig stor forøgelse af kapaciteten, hvilket er i overensstemmelse med det forhold, at udnyttelsesgraden mellem 1983 og 1986 ubestridt forblev den samme (70%: punkt 54 i betragtningerne til den anfægtede forordning). For det tredje må der tages hensyn til, at producenterne i Fællesskabet ikke alene havde en afsætning på markedet i Fællesskabet, men også på andre markeder [101].

238. Nærværende klagepunkt fra sagsøgerens side kan herefter ikke lægges til grund.

239. c) Sagsøgeren har herefter under henvisning til punkt 60 i betragtningerne til den anfægtede forordning gjort gældende, at det var med urette, at fællesskabsmyndighederne blot anførte, at virkningerne af OEM-importen fra andre tredjelande end Japan kun berørte en enkelt medlemsstat og først fik betydning efter afslutningen af undersøgelsesperioden. Sagsøgeren anfører, at såfremt man havde undersøgt denne import nøjere, ville det have vist sig, at den repræsenterede en ikke-ubetydelig andel af markedet. Den hermed forbundne skade blev således i strid med grundforordningens artikel 4, stk. 1, med urette tilskrevet japansk dumpingimport.

99 — Tabel V-6.

100 — 1983/1984: 39 %, 1984/1985: 36,2 %; 1985/1986: 38,2 %.

101 — Jf. E & W-undersøgelsen, s. VII-6 (Olivetti), s. VII-9 (HISI) og s. VII-17 (Philips).

240. Sammenholder man den af sagsøgeren foretagne beregning (for årene 1984-1986) med den tabel, der ligger til grund herfor [102], fremgår det imidlertid klart, at når sagsøgeren gør gældende, at importen fra tredjelande havde et større omfang end det af Rådet angivne, baserer sagsøgeren sig på importen af printere *med oprindelse i Japan.* Rådet har om dette spørgsmål ubestridt anført, at denne import er genstanden for nærværende antidumpingprocedure, hvilket da også bekræftes af såvel overskriften til som artikel 1, stk. 1, i den anfægtede forordning. Hertil kommer, at det fremgår af de omhandlede tabeller, at importen af printere med oprindelse i andre tredjelande end Japan mellem 1983 og 1986 hele tiden tabte markedsandele [103], og at stigningen i antallet af solgte enheder (8% mellem 1983 og 1986) var lavere end den stigning, som de japanske (290%) samt de europæiske (44%) producenter opnåede. Som alle de andre klagepunkter vedrørende spørgsmålet om årsagssammenhængen mellem dumpingen og skaden må nærværende klagepunkter herefter ligeledes forkastes.

241. *4. Resultatet* bliver, at ingen af de klagepunkter, som omhandler, *hvad der er blevet lagt til grund med hensyn til skaden,* er holdbare, således at ingen af sagsøgerens argumenter vedrørende dette spørgsmål kan lægges til grund.

VI — *Fællesskabets interesser*

242. Sagsøgeren har på en række punkter anfægtet det i punkt 63-66 i betragtningerne til den anfægtede forordning anførte og gjort gældende, at Rådet i forbindelse med, hvad der er blevet lagt til grund med hensyn til fællesskabets interesser, har gjort sig skyldig i flere fejlvurderinger. Ved min drøftelse af argumenterne vedrørende skaden har jeg allerede taget stilling til de fleste af de herved rejste spørgsmål, dvs. dem, der angår EF-producenternes muligheder for at foretage investeringer. Det samme gælder, for så vidt angår spørgsmålet om betydningen af importen fra andre tredjelande af printere med oprindelse i Japan.

243. Tilbage står at undersøge det anførte om, at den omtvistede antidumpingforanstaltning i første række vil være til fordel for producenter i andre tredjelande. Sagsøgeren har dog ikke nærmere understøttet dette. Da den markedsandel på det samlede marked i Fællesskabet, som producenterne i andre tredjelande repræsenterer, til stadighed faldt i perioden fra 1983 til 1986, hvorimod de japanske producenters markedsandel hele tiden steg, ville det have været en forudsætning, at det blev godtgjort, hvorledes denne situation — navnlig inden for de sidste måneder af undersøgelsesperioden — i givet fald ændrede sig (til det modsatte). Der er dog intet blevet anført til støtte herfor. Endelig er der heller ingen holdepunkter til støtte for den antagelse, at importen af produkter med oprindelse i andre tredjelande skulle have været genstand for dumping, således at det savnede grundlag at indføre beskyttelsesforanstaltninger rettet mod de pågældende producenters fremtrængen på markedet [104].

VII — *Toldsatsen*

244. Sagsøgeren har til slut anfægtet det af Rådet i punkt 72 i betragtningerne til den

102 — Tabel V-6 i E & W-undersøgelsen.

103 — 1983: 15 %; 1984: 11 %; 1985: 8 %; 1986: 6 %.

104 — Jf. herved dommen af 5.10.1988, sag. 250/88, jf. ovenfor note 38, præmis 41.

anfægtede forordning anførte vedrørende skadetærsklen, idet sagsøgeren gør gældende, at der herved er sket en fejlvurdering. Endvidere er der blevet begået magtfordrejning. Sagsøgeren anfører, at den i punkt 72 angivne beregningsmetode ikke blev anvendt over for selskabet, idet resultatet da ville have været en skadetærskel på nul. Sagsøgerens gennemsnitlige salgspris over for den første uafhængige forhandler, dvs. importøren i Fællesskabet, er nødvendigvis den samme som cif-prisen, da der er tale om den af denne importør faktisk betalte pris. Det savner grundlag for sagsøgerens vedkommende at nedsætte denne pris med henblik på fastlæggelsen af cif-værdien, idet sagsøgeren pr. definition sælger ab fabrik.

245. Kommissionen har imidlertid ubestridt anført, at dette argument beror på en misforståelse med hensyn til den i punkt 72 angivne fremgangsmåde. De priser, som blev inddraget ved fastlæggelsen af prisunderbuddet, jf. punkt 50 og 51 i betragtningerne til den anfægtede forordning, var priserne inden for Fællesskabet, der navnlig indbefatter told og omkostninger til toldbehandling (hvorved der ses bort fra justeringer med henblik på at tage højde for transportomkostninger og forskelle med hensyn til salgskanaler). De nævnte priser er som udgangspunkt også afgørende elementer ved beregningen af den (individuelle) skadetærskel, jf. punkt 71. Dette er grunden til, at skadetærsklen ikke er et egnet grundlag for fastsættelsen af antidumpingtolden, da denne opkræves af cif-prisen, netto, frit Fællesskabets grænse. Den pris, der ligger til grund for skadetærsklen, må derfor justeres for at tage hensyn hertil. I punkt 72 i betragtningerne til den anfægtede forordning hedder det om resultatet af denne omregning, for så vidt angår skadetærsklen:

»Den individuelle skadetærskel blev derefter udtrykt som en procent af hver enkelt eksportørs vejede gennemsnitlige videresalgspris beregnet cif.«

246. Sagsøgeren har ikke anfægtet denne fremgangsmåde, hvorfor nærværende klagepunkt må forkastes.

Tredje afsnit — Konklusion

247. *I.* Med hensyn til *afgørelsen om sagens realitet* må det herefter lægges til grund, at den anfægtede forordning er behæftet med en mangel derved, at fastlæggelsen af den normale værdi i form af en beregnet værdi strider mod artikel 2, stk. 3, litra b), ii), i den nye grundforordning, for så vidt angår spørgsmålet om salgs- og administrationsomkostninger og andre generalomkostninger samt fortjeneste. Forordningen bør derfor annulleres i det påståede omfang, uanset at jeg ved min undersøgelse af den anfægtede forordning ikke i øvrigt har kunnet konstatere nogen retlige mangler, hvorved jeg navnlig bemærker, at der heller ikke er noget grundlag for de under henvisning til EØF-Traktatens artikel 184 fremsatte klagepunkter.

248. *II. Afgørelsen om sagens omkostninger*, der også vil skulle omfatte sag C-69/89 R, beror på procesreglementets artikel 69. Da Kommissionen i sag C-69/89 R hverken har afgivet skriftligt eller mundtligt indlæg, bør sagsomkostningerne, for så vidt angår interventionen, ophæves, således at sagsøgeren og Kommissionen hver bærer deres egne omkostninger [105].

105 — Jf dom af 18 10 1979, sag 125/78, GEMA mod Kommissionen, Sml. s 3173, præmis 29

C — Sammenfatning

249. Jeg skal herefter sammenfattende foreslå følgende:

— Den anfægtede forordning nr. 3651/88 (artikel 1-3) annulleres, for så vidt angår sagsøgeren.

— I sag C-69/89 R pålægges det Rådet at betale sagens omkostninger, bortset fra de af intervenienterne afholdte, idet intervenienterne bør bære deres egne omkostninger.

— I sag C-69/89 R pålægges det sagsøgeren at betale sagens omkostninger. Omkostningerne i anledning af Kommissionens intervention bør dog ophæves, således at sagsøgeren og Kommissionen hver bærer deres egne omkostninger.